

Demokrasi ile İlgili Meseleler

N İ S A N 2 0 0 5

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ YÜKSEK MAHKEMESİ

Ülkedeki En Yüksek Mahkeme

Uluslararası Enformasyon Programları Bürosu
ABD Dışişleri Bakanlığı

DEMOKRASİ İLE İLGİLİ MESELELER

Yazı İşleri Müdürü	Michael Jay Friedman
Yönetici Yazı İşleri Müdürü	Leslie C. High
Yazı İşleri Müdür Yardımcıları	Rosalie Targonski Alexandra Abboud
Referans Uzmanı	Anita N. Gren
Grafik Tasarımcı	Sylvia Scott
Kapak Tasarımcısı	Diane Woolverton
Foto Editörü	Gloria Castro

Yayıncı	Judith S. Siegel
Baş Yazı İşleri Müdürü	George Clack
İdareci Yazı İşleri Müdürü	Guy E. Olson
Prodüksiyon Müdürü	Christian Larson
Prodüksiyon Müdür Yardımcıları	Chloe D. Ellis Sylvia Scott
Yazı İşleri Kurulu	Alexander C. Feldman Francis B. Ward Kathleen R. Davis Marguerite P. England

Kapak fotoğrafı, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi koleksiyonundan alınmıştır.

ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Enformasyon Programları Bürosu, *e-Journal USA* logosu ile beş elektronik gazete yayınlamaktadır. Bunlar arasında Amerika Birleşik Devletleri ve uluslar arası toplumun karşı karşıya bulunduğu önemli meseleler yanı sıra ABD toplumu, değerleri, felsefesi ve kurumlarını inceleyen *Ekonomik Perspektifler*, *Küresel Meseleler*, *Demokrasi ile İlgili Meseleler*, *Dış Politika Gündemi ile Toplum ve Değerler* bulunmaktadır. Bunlardan her biri, cilt (yayımlandığı yılların sayısı) ve sayıya (yıl içinde yayımlanan elektronik gazetelerin sayısı) göre sınıflandırılmaktadır.

Yeni bir gazete aylık olarak İngilizce lisanında yayınlanmakta ve iki ila dört hafta sonra da Fransızca, Portekizce, Rusça ve İspanyolca dillerindeki çevirileri yayınlanmaktadır. Seçilen yazılar, ayrıca Arapça ve Çinceye çevrilmektedir.

Bu gazetelerde ifade edilen görüşler, ABD hükümetinin görüşleri veya politikalarını yansıtmayabilir. ABD Dışişleri Bakanlığı, gazetelerin bağlı olduğu İnternet sitelerine sürekli erişim ve bunların içeriği konusunda hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir. Bu sorumluluk, tamamen bu siteleri yayınlayanlara aittir. Gazetelerdeki yazılar, fotoğraflar ve resimler, açıkça telif hakkı kısıtlamalarına tabi olmadıkları taktirde Amerika Birleşik Devletleri dışında çoğaltılabilir ve başka dillere çevrilebilir. Telif hakkı kısıtlamaları bulunması halinde gazete de belirtilen telif hakkı sahiplerinden izin alınması gerekir.

Uluslararası Enformasyon Programları Bürosu, güncel ve eski sayıları, birkaç elektronik biçimde ve ayrıca yayımlanacak gazetelerin bir listesini <http://usinfo.state.gov/journals.htm> adresinde sunmaktadır. Görüşlerinizi, ülkenizdeki ABD Büyükelçiliğine veya aşağıdaki yazı işleri ofislerine iletmenizden memnuniyet duyacağız:

Editor, eJournal USA: Issues of Democracy

IIP/T/DHR

ABD Dışişleri Bakanlığı

301 4th St. S.W.

Washington, D.C. 20547

Amerika Birleşik Devletleri

Email: ejdemos@state.gov

BU SAYI HAKKINDA

Amerika Birleşik Devletleri, bazen yasalar toplumu olarak bilinir. Bu ifade, Amerikalıların işlemlerimizi ve kişisel meselelerimizi, öngörülebilir ve barışçı bir şekilde uygulanabilir yasal kurallara göre yürütme ve ABD Anayasası ile bize garanti edilmiş olan hakları kullanma kabiliyetini yansıtmaktadır. Bu kurallar o kadar benimsenmiştir ki bunlar bazen görünmez olur ve ancak bir ihtilaf ortaya çıkmasına kadar uygulanacaklarından hemen hiç kuşku duyulmaz. İhtilaflar ortaya çıktığında ise toplumun bütün kesimlerinden gelen Amerikalılar, kendi yasal hakları ve sorumlulukları konusunda karar verilmesi için kendi adli sistemlerine başvururlar.

Amerikan hukuku ve Amerikan Anayasası'nın nihai yorumlama yetkisi, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'ne aittir. Yaklaşık 220 yıl önce kurulan Mahkemenin itibarı ve yetkileri büyük ölçüde artmıştır. Yerini aldığı daha önceki mahkemelerin aksine günümüzün Yüksek Mahkemesi, inceleyeceği dosyaları büyük ölçüde kendisi belirlemekte ve seçmektedir. Yasama ve yürütme organlarının işlemlerini anayasaya aykırı olduğu için geçersiz kılma yetkisi, uzun süre önce kabul edilmiştir. Yüksek Mahkeme Başkanı John Marshall, mahkemenin bu yetkiye sahip olduğunu ilk olarak 1803 yılında ifade ettiğinde yeni kurulmuş olan Mahkemenin, beğenilmeyen bir karar uygulayıp uygulayamayacağını dikkate alması gerekmişti. Bugün Amerikalılar Mahkeme'nin bazı kararlarını paylaşmadıklarını hararetle ifade edebilirler ve bunu sık sık yapmaktadırlar. Ancak, Mahkeme'nin kararlarına uyulmaması, siyasi hatta toplumsal meşruluk sınırları dışında kalmaktadır.

Bu gazetede, Mahkeme'nin nasıl çalıştığı konusunda çeşitli yazılara yer vereceğiz. Bu yazılar ayrıca Mahkeme'nin Amerikalıların saygısını nasıl kazandığını ve anayasal sistemde nasıl hayati bir rol oynadığını açıklamaktadır. Mahkeme Başkanı William H. Rehnquist'in bir giriş yazısı ile ülkedeki çeşitli tanınmış hukukçuların katkılarına yer verdiğimiz için kendimizi şanslı hissediyoruz.

Virginia Üniversitesi'nden Profesör A.E. Dick Howard, Amerikan tarihindeki farklı dönemlerde Yüksek Mahkeme'nin ABD anayasal sistemindeki rolünü kapsamlı olarak ortaya koymaktadır. "Bir demokraside seçilmiş yargı erkinin yeri nedir?" sorusunu yönelten Howard, farklı dönemlerde yaşamış olan Amerikalıların bu soruyu

nasıl yanıtladıklarını anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Richmond Üniversitesi'nden Profesör John Paul Jones, Yüksek Mahkeme'nin yargılama yetkilerini açıklamaktadır. Belirli davaları incelemek zorunda olan Mahkeme, öteki bazı davalara bakabilir veya bakmayabilir. Bu değerli yazı, Mahkeme'nin başarısında önemli rol oynayan kendisini uyarılama kabiliyetine vurgu yapmaktadır.

Duquesne Üniversitesi'nden Profesör Robert S. Barker, Mahkeme'ye yapılan atamalara ilişkin aday gösterme ve onay süreçlerini ortaya koymaktadır. Başkan ve Kongre'nin söz hakkı olmasına karşın sonuçta, bağımsız düşünen yargıçlar atanmaktadır.

Maryland Bölgesi ABD Bölge Mahkemesi Yargıçı olan Peter J. Messitte, Yüksek Mahkeme'nin belirli bir sürede inceleyeceği temyiz başvurularını seçmekte kullandığı bir hukuki yöntem olan temyiz müzekkeresini anlaşılır bir şekilde ortaya koymakta ve en çok hangi tür davaların seçildiğini açıklamaktadır.

Mahkeme'nin devlet okullarının ırka göre ayrılması uygulamasını Anayasa'ya aykırı bulduğu *Brown tarafından Eğitim Kurulu'na* karşı açılan davadaki kararı, 20. yüzyılda Yüksek Mahkeme'nin muhtemelen en çok övgüye şayan kararı olmuştur. Jack Greenberg, bu davada Afrika kökenli Amerikalı olan davacıları savunan avukatlardan biriydi ve onun bu tarihi tartışmalar konusundaki görgü tanıklığını sunmaktan gurur duyuyoruz.

Dokuz yargıç, çeşitli Mahkeme görevlilerinin yardımı olmadan görevlerini ifa edemezler. Bunlardan dördü olan Mahkeme katibi, idari işler memuru, karar yayın memuru ve enformasyon memuru, kendi işlerini, geçmişlerini ve Mahkeme'de nasıl göreve başladıklarını anlatıyorlar.

Bu elektronik gazetenin son bölümünde önemli Yüksek Mahkeme kararlarının kısa özetlerini, bir bibliyografya ve İnternet kaynakları konusunda bir rehber yer veriyoruz. Bu örnek Amerikan kurumunun bir portresini sunmaktan memnuniyet duyuyoruz.

Yazı İşleri Müdürleri

DEMOKRASİ İLE İLGİLİ MESELELER

ABD DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI/NİSAN 2005/CİLT 10/SAYI 1

<http://usinfo.state.gov/journals.htm>

İÇİNDEKİLER

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ YÜKSEK MAHKEMESİ: ÜLKEDEKİ EN YÜKSEK MAHKEME

4 Giriş

SN. WILLIAM H. REHNQUIST
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ BAŞ YARGICI

5 “Hukukun Ne Olduğunu Belirlemek”: Anayasa Uygunluğu Belirleyen Hakem Olarak Yüksek Mahkeme

A.E. DICK HOWARD
HUKUK VE KAMU İŞLERİ PROFESÖRÜ,
VIRGINIA ÜNİVERSİTESİ
Yüksek Mahkeme, Amerika Birleşik Devletleri’nde
hukukun üstünlüğünün sağlanmasında öncü bir rol
üstlenmiştir.

9 Yüksek Mahkeme: Benzersiz bir Kurum

JOHN PAUL JONES
HUKUK PROFESÖRÜ, RICHMOND ÜNİVERSİTESİ
Yüksek Mahkeme’yi kuran anayasal hükümler, güncel
konular, ihtilaflar ve gereksinimleri ele almak için
gerekli uyum sağlama kabiliyetini vermektedir.

14 “Şerefim Üzerine Yemin Ederim”

ROBERT S. BARKER
HUKUK PROFESÖRÜ, DUQUESNE ÜNİVERSİTESİ
Bir Yüksek Mahkeme yargıcının atanmasında hukuki,
siyasi ve kişisel hususların dikkate alınması gerekir.
Ancak sonuçta bağımsız karar veren bir yargıç atanır.

18 Temyiz Müzekkeresi: Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi

SN. PETER J. MESSITTE
ABD BÖLGE YARGICI, MARYLAND BÖLGESİ
Yüksek Mahkeme, bakacağı davaların bir çoğunu, temyiz
müzekkeresi ile belirler. Toplumun her kesiminden Ame-
rikalılar, böyle bir müzekkere için Mahkeme’ye dilekçe
verebilirler.

23 Brown Davasının Tartışılması

JACK GREENBERG’İN ANILARI
HUKUK PROFESÖRÜ, COLUMBIA ÜNİVERSİTESİ
Efsanevi bir insan hakları savunucusu, Yüksek Mahke-
me’de görülen ve bir dönüm noktası oluşturan *Brown’ın
Eğitim Kurulu’na Karşı Açtığı Dava* ile ilgili deneyimini
anlatıyor.

29 Önemli Kararlar

Mahkeme’nin en çok hatırlanan ve önemli kararlarından
bazılarının kısa özeti: *Marbury’nin Madison’a Karşı Açtığı
Dava*; *Gibbons’un Ogden’e Karşı Açtığı Dava*; *Ulusal
İşçi-İşveren İlişkileri Kurumu’nun Jones & Laughlin Ste-
el Corp’a Karşı Açtığı Dava*; *Brown’ın Eğitim Kurulu’na
Karşı Açtığı Dava*; *Gideon’un Wainwright’a Karşı Açtığı
Dava*; *Miranda’nın Arizona’ya Karşı Açtığı Dava*; *New
York Times Co.’nun Sullivan’a Karşı Açtığı Dava*.

33 Yüksek Mahkeme Yargıçları

Mahkeme'nin dokuz üyesi ile tanışın: Mahkeme Başkanı William H. Rehnquist ile üyeler John Paul Stevens, Sandra Day O'Connor, Antonin Scalia, Anthony M. Kennedy, David Hackett Souter, Clarence Thomas, Ruth Bader Ginsburg ve Stephen G. Breyer'dir.

35 Kapalı Kapılar Ardında Çalışma

Yargıçlara işlerini yapmalarında yardımcı olan dört Mahkeme görevlisinin başlarından geçen olaylar hakkındaki açıklamaları. Bunlar arasında Mahkeme Katibi, Mahkeme Karar İnfaz Memuru, Karar Yayın Memuru ve Enfasyon Memuru bulunmaktadır.

39 Bibliyografya

40 İnternet Kaynakları

SESLİ VE GÖRSEL ÇEVİRİM İÇİ

Yüksek Mahkeme'de yapılan oturumların ses kayıtları için <http://www.oyez.org> adresindeki Oyez'i ziyaret edebilirsiniz.

Yüksek Mahkeme Yargıçları ile yapılan mülakatların görüntüleri için <http://www.cspan.org> adresindeki C-SPAN görüntü kütüphanesini ziyaret edebilirsiniz.

GİRİŞ

Smithsonian Institution'dan Richard Strauss tarafından çekilen resim. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Koleksiyonu

“... Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi, bir anayasal mahkeme olarak ... Amerika Birleşik Devletleri'nin hükümet etme sanatına yapmış olduğu en büyük katkıdır.”

WILLIAM H. REHNQUIST

Amerika Birleşik Devletleri Baş Yargıcı

1787'de Kurucu Atalarımız, federal hükümetin yetkilerini, yasama, yürütme ve yargı erki arasında bölen bir anayasa taslağını kaleme aldılar. Her erke, belirli sınırlı yetkiler verildi. Ancak, Anayasa, ayrıca kendi hükümlerinin uygulanmasını amaçlayan bir kurum oluşturdu. Bu, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'ydi. Bu anayasa mahkemesi fikri, özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bazı Avrupa ülkelerinde ve daha önce Sovyetler Birliği'nin bir parçasını oluşturan ülkelerde geniş biçimde uygulandı. Ancak 1787 yılında bu sadece bizim ülkemize özgü bir kurumdu.

Anayasamız, 1789'da onaylandı ve iki yıl sonra 1791'de ilk 10 değişiklik kabul edildi. Haklar Beyannamesi olarak bilinen bu değişiklikler, ifade hürriyeti, basın hürriyeti, din hürriyeti ve ceza davalarında sanıkların jüri tarafından yargılanmaları gibi çeşitli hakları teminat altına aldılar. Bu garantiler, tamamen Amerika'ya özgü değildir. 1791'den çok önce İngiltere'de Magna Carta, Haklar Bildirgesi ve Haklar Beyannamesi ilan edilmişti.

1789'da Fransızlar, Vatandaş Hakları Beyannamesini kabul etmişti. Ancak, bu hakların yürütmeden bağımsız olan yargıçlar tarafından uygulanması fikri, tarihin o döneminde başka bir hükümet sisteminde bulunmuyordu.

Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'nin, kişisel özgürlükler konusundaki teminatları dahil olmak üzere Anayasa hükümlerinin uygulanması yetkisine sahip bir anayasal mahkeme olarak kurulmasının, Amerika Birleşik Devletleri'nin hükümet etme sanatına yapmış olduğu en önemli katkı olduğuna inanıyorum.

“HUKUKUN NE OLDUĞUNU BELİRLEMEK”

Anayasa Uygunluğu Belirleyen Hakem Olarak Yüksek Mahkeme

A.E. DICK HOWARD

ABD Yüksek Mahkemesi, ilk kararlarından birinde yasama kararlarının anayasaya uygunluğunun belirlenmesi yetkisi olan anayasaya uygunluk adli inceleme ilkesini benimsemiştir. Tanınmış bir hukukçu, 19. yüzyıldan günümüze kadar olan örneklerle birlikte Mahkeme'nin 220 yıllık geçmişinde bu adli inceleme ilkesini nasıl uyguladığını ele almaktadır. Yazar, Mahkeme'nin belirli davalardaki kararlarına bakılmaksızın “Mahkeme'nin hukukun üstünlüğünün sağlanmasındaki rolü, Amerikan halkı arasında geniş şekilde kabul gördüğü sonucuna varmıştır.

A.E. Dick Howard, Charlottesville'deki Virginia Üniversitesi'nde White Burkett Miller Hukuk ve Kamu İşleri Profesörü ve Rosamond Woodruff Morgan Araştırma Profesörüdür. Anayasa hukuku ve Yüksek Mahkeme konusunda bir uzmandır ve 1985 ile 1992 arasında ABD Anayasası 200. Yıldönümü Virginia Komitesi başkanlığını yapmıştır.

ABD Anayasasını hazırlayanlar, bu belgenin temel hukuk olarak görüleceğini açıkça belirtmişlerdir. VI. Madde, Anayasa ve “Anayasa uyarınca yürürlüğe konulacak” yasaların (ve ayrıca antlaşmaların), “Ülkenin nihai Hukuku” olacağını belirtmektedir. Anayasayı hazırlayanlar ayrıca III. Maddede bir Yüksek Mahkeme ve bunun altında Kongre'nin kurabileceği başka mahkemeleri öngörmüşlerdir. Bu iki hüküm, birlikte ele alındığında Yüksek Mahkeme'ye Kongre'nin kararları dahil olmak üzere Anayasa'ya uygun olmadığı belirlenen yasaları iptal etme yetkisi vermekte midir?

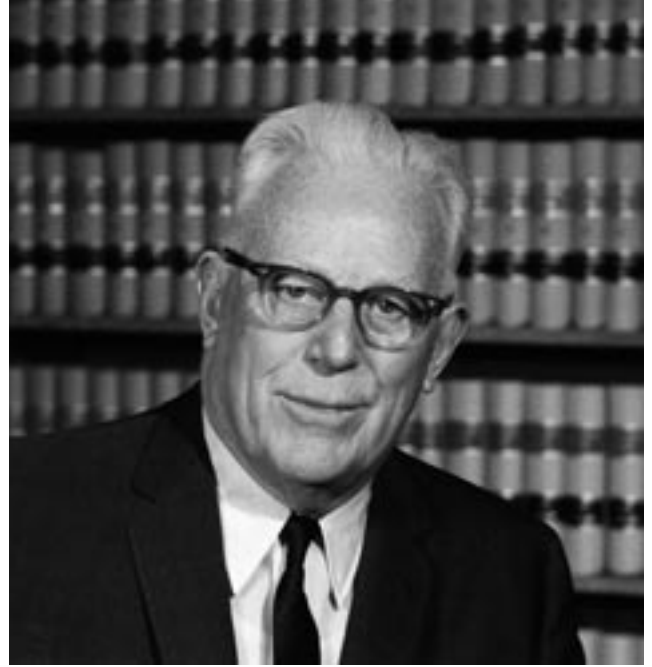
Anayasayı hazırlayanların yeni federal hükümetin bir yargı erkini içermesini açıkça amaçlamasına karşın Philadelphia'da 1787'de düzenlenen Anayasa Kongresi'nde “yargı erkinin” sınırlarının nereye kadar uzanabileceği konusuna fazla zaman ayırmamışlardır. Yeni federal hükümetin sahip olacağı yetkilerin, federal Kongre'nin bileşiminin, eyalet ve federal hükümet yetkileri arasında kurulması gereken dengenin ve yeni federal yürütme erkinin özelliğinin tartışılmasına çok daha fazla zaman ayırmışlardır. Önerilen Anayasa, onay için birkaç eyalette sunulduğunda onay konusundaki tartışmalar büyük ölçüde genel olarak federal yetkiler ve bir haklar beyannamesinin olmamasından kaynaklanan kaygılar üzerinde odaklaşmıştır.

ANAYASA'YA UYGUNLUK İNCELEMESİ

Eyalet düzeyinde anayasaya uygunluk açısından adli inceleme, yani bir mahkemenin bir yasama kararının anayasaya aykırı olduğunu ilan etme yetkisi, cumhuriyetin ilk yıllarında yeni ortaya çıkmaya başlamıştı. Demokrasi fikrinin, yasama organlarının rolünü, halkın iradesinin sesi olarak vurguladığı düşünülmekteydi. Ancak Amerikalılar kısa bir süre içinde kendi yasama organlarının, krallar veya parlamentolar gibi hakları ve

Üçüncü Yüksek Mahkeme Başkanı olan John Marshall, anayasaya uygunluk adli incelemesi ilkesini oluşturan *Marbury'nin Madison'a* karşı açtığı davaya (1803) ilişkin karar dahil olmak üzere birkaç önemli karara imza atmıştır. (Resim, Rembrandt Peale tarafından yapılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Koleksiyonu)

1953 ile 1969 arasında Yüksek Mahkeme Başkanlığı yapan Earl Warren, temel hak ve özgürlüklerin genişlediği bir dönemde başkanlık görevinde bulunmuştur. *Brown'un Eğitim Kurulu'na* karşı açtığı dava ve *Miranda'nın Arizona'ya* karşı açtığı davalarda verilen kararlar, Warren Mahkemesi'nin damgasını vurduğu kararlar arasındaydı (Telif Hakkı © Bettmann/CORBIS)

özgürlükleri tehdit edebildiğini gördüler. Bu nedenle güçler ayrılığı ve kontrol ve dengeler gibi fikirlerle birlikte anayasaya uygunluk incelemesi, anayasanın üstünlüğünün sağlanmasının en önemli aracı olarak ortaya çıktı.

Federal düzeyde, mahkemelerin anayasaya uygunluk incelemesi yetkisi, *Marbury'nun Madison'a* karşı açtığı davada (1803) Yüksek Mahkeme Başkanı John Marshall tarafından açıkça ortaya konulmuştur. Daha sonraki davalarda sık sık alıntı yapılan meşhur kararında Marshall, şöyle demiştir: “Yasanın ne olduğunu belirlemek, açıkça yargı organının yetkisi ve görevi içindedir.” Marshall, bu görevin, mahkemelerin Anayasa'ya aykırı olduklarının belirlenmesi halinde Kongre'nin kararlarını bile iptal etme yetkisini içerdiği sonucuna varmıştır.

Amerikan İç Savaşı'na kadar (1861–1865), Yüksek Mahkeme'nin anayasa konusundaki içtihadı, büyük ölçüde federalizmle ilgili konular üzerinde yoğunlaşmıştır. 1791'de Anayasa'ya dahil edilen Haklar Beyannamesi, eyaletlere değil sadece federal işlemler için geçerliydi. Ancak İç Savaş sonrasında 14. Değişikliğin kabul edilmesi ile eyaletlerin, herhangi bir kişiye uygun hukuki süreçten yararlanma veya yasalar önünde eşit korunma

hakkını reddetmeleri yasaklandı. Zaman içinde bu hükümler, önemli kongre kararlarının (örneğin 1964'teki Temel Hak ve Özgürlükler Yasası) ve daha kapsamlı yargı erkinin (özellikle Yüksek Mahkeme'nin 1954 yılında *Brown'un Eğitim Kurulu'na* karşı açtığı davada devlet okullarında ırksal ayrımın anayasaya aykırı olduğu yolunda verdiği karar) temelini oluşturdu.

20. yüzyılın başlarında Yüksek Mahkeme, genellikle mülk ve işletmeleri ilerici mevzuata karşı koruyan bir kuruluş olarak görülüyordu. Örneğin 1905'te fırıncıların bir gün içinde çalışabilecekleri saatlerin sayısını sınırlandıran bir New York yasasını iptal ederken bu tür yasaları, kişilerin haklarına “burun sokucu müdahale” olarak nitelendirdi. Bu tür adli düşünce tarzı, Mahkeme'yi 1930'larda Başkan Franklin Roosevelt'in Yeni Düzen'i ile çatışma noktasına getirdi. Mahkemedeki yargıçlarının sayısının artırılmasına yönelik bir teklifle tehdit edilen yargıçlar, yaklaşımlarını değiştirdiler ve eyalet ve federal düzeyinde sosyal ve ekonomik reform mevzuatına daha anlayışlı bir yaklaşım benimsediler.

Günümüzün Yüksek Mahkemesi, önemli sayıda konuyu inceleme görevini üstlenmiştir. Amerika, bazen bir

“hukuki ihtilaflar toplumu” olarak anılmaktadır. Amerikalılar kuşkusuz ihtilafları adli yarışmalara dönüştürmeye eğilimli görünmektedir. Bu özellik, Amerikan karakterinin tanınmış bir gözlemcisi olarak Alexis de Tocqueville tarafından vurgulanmıştır. 1960’larda Yüksek Mahkeme Başkanı Earl Warren döneminde Mahkeme, özellikle iddialı bir gündem oluşturdu. Warren Mahkemesi, yasama atamalarında her kişinin bir oy hakkına sahip olacağına (her yargı bölgesi, uygun olduğu ölçüde eşit nüfusu kapsayacaktır), Haklar Beyannamesinin usule ilişkin garantilerinin bir çoğunu eyaletlere uygulamış, temel hak ve özgürlükler hareketini cesaretlendirmiş, ve mahremiyet ve özerklik konusundaki anayasal hak için uygun ortam yaratmıştır. Adli yetkilerin sınırlandırılmasını savunmuş olan Cumhuriyetçi başkanlar tarafından atanan bazı yargıçların görev yaptığı dönemlerde bile Mahkeme, ülkedeki en önemli sorunların bir çoğunun çözümünde belirgin özgüven sergilemiştir.

Yüksek Mahkeme, Amerikan yaşamında ne gibi bir rol oynamaktadır? Mahkemenin önemli işlevleri arasında federal sistemde bir hakem görevi yapmak da bulunmaktadır. Philadelphia’daki kongrede Anayasayı hazırlayanların dikkatini en çok çeken konu, ulusal hükümete yeterli yetkiler verirken aynı zamanda eyaletlerin çıkarlarının korunmasıydı. Bu nedenle, Yüksek Mahkeme’den sık sık bir federal yasa veya yönetmeliğin bir eyalet işlemini geçersiz kılıp kılmadığı konusunda karar vermesi istenmektedir. Aynı şekilde Mahkeme’den sık sık başka yönlerden geçerli olan bir eyalet yasasının, ticaretin serbest akışı gibi bazı ulusal çıkarlara zarar verip vermediğini incelemesi talep edilmektedir. Örneğin, Kuzey Carolina, görünüşte tarafsız olan ancak yerel üreticiler lehine Washington eyaleti elmalarına karşı ayrımcılık yapan bir yasayı kabul ettiğinde, Mahkeme, bunu bir korumacılık önlemi olarak değerlendirmiş ve Kuzey Carolina yasasını iptal etmiştir.

KİŞİSEL HAKLAR

Yüksek Mahkeme, aynı zamanda kişilerin hak ve özgürlüklerinin sağlanmasında temel bir rol oynamaktadır. James Madison, bir seferinde Haklar Beyannamesi’nin sadece kağıt üzerinde kalmasından kaygı duyduğunu belirtmişti. Günümüzde Mahkeme, bu belgede belirtilen garantileri, sadece federal hükümete karşı değil (başlangıçtaki amacı) aynı zamanda eyaletlere karşı da etkin şekilde uygulamıştır. Mahkeme’nin anayasadaki teminatlar konusundaki yorumu, genellikle sağlam ve etkin olmuştur.

Washington’da Yüksek Mahkemeyi ziyaret edenler. Sözlü tartışmalar halka açıktır (AP/WWP/Stephen J. Boitano)

Örneğin Mahkeme 1963’te Altıncı Değişiklik’teki avukat tutma hakkının, sadece bir kişinin mahkemede avukat tarafından temsil edilme değil aynı zamanda sanığın bir avukat tutamayacak kadar yoksul olması haline giderleri eyalet tarafından karşılanmak üzere kendisi için bir avukat atanması hakkını kapsadığını bildirmiştir. Yargıçlar, ifade özgürlüğüne özel bir önem vermektedir. Bu nedenle Mahkeme 1964’te hakaret davası açan bir “kamu görevlisinin”, bir dava standardı olan “gerçek kötü niyeti” ortaya koyması, yani konuşmayı yapan kişinin, açıklamasının yanlış olduğunu bildiğini veya doğruluğu konusunda gerekli özeni göstermediğinin kanıtlanması gerektiğini bildirmiştir.

Anayasa’nın “yaşayan” bir belge olarak yorumlanmasının gerekip gerekmediği konusunda hararetli tartışmalar yaşanmaktadır. Bazı kişiler, yargıcın Anayasa’nın “esas anlamını,” yani buna hazırlayanlar tarafından verilmiş olan ve gelenek ve içtihatla desteklenen anlamı araştırması gerektiği görüşünü savunmaktadır. Diğerleri ise bu belgenin daha organik bir özelliğe sahip olduğunu düşünmektedir. Bu nedenle Sekizinci Değişikliğin zalimce ve olağandışı ceza konusundaki yasaklamasından kaynaklanan davalarda Mahkeme, 2005’te olduğu gibi suç işleyen genç kişiler için ölüm cezasının anayasaya aykırı olduğunu ilan etmesine imkan veren “gelişen standartlar” kavramını kullanmıştır.

Mahkeme’nin belirli hakların kabul edilmesi ve teminat altına alınması konusunda Anayasa’nın metninin ötesine geçtiği kuşku götürmeyen bir gerçektir. Bunun açık bir örneği, mahremiyet ve özerklik hakkıdır. Beşin-

ci ve 14. Değişikliklerin uygun yasal süreç konusundaki teminatından hareket eden Mahkeme, böyle bir hakkı belirlemiş ve bunu, bir kadının kürtaj yaptırma hakkı olan kürtaj hakkı ve 2003'te de eşcinsel davranışlar nedeniyle bir eyalet tarafından cezalandırılmama gibi alanları kapsayacak şekilde genişletmiştir. Mahkeme'ye götürülen muhtemelen her davanın yasanın bir şekilde yorumlanmasını gerektirmesine karşın bu kararlar ve özellikle son ikisi, özellikle tartışmaya açık olmuştur. Mahremiyet hakkını ortaya koyan belirli bir anayasal metin olmaması nedeniyle büyük ölçüde adli muhakeme ve açıklamaya gerek göstermektedirler. Yargıçların gelecekteki davalarda verecekleri kararlar ne olursa olsun, şu andaki yapıya sahip olan bir Mahkeme'nin bir kişisel mahremiyet kavramı konusunda genel olarak anayasal bir temel olmadığını beyan etmesi olası görünmemektedir.

Anayasa uyarınca Yüksek Mahkeme yargıçları, görevlerini ihmal etmemeleri koşulu ile ömür boyu görev yapmaktadır. Bugüne kadar hiçbir Yüksek Mahkeme üyesinin görevine son verilmemiştir. Ancak, son yıllarda Yüksek Mahkeme üyelerinin atanması, oldukça siyasi bir meseleye dönüşmüştür. Yüksek Mahkeme'nin kararları daha fazla alanı kapsadıkça bir üye atanması gerektiğinde gösterilen ilgi de o kadar yoğun olmaktadır. O halde Mahkeme'nin kararları günün sosyal ve siyasi davranışlarını ne ölçüde yansıtmaktadır? Bazı eleştirmenler, yargıçların "gazeteleri okuduklarını" ve görüşlerini belirlerken kamuoyunu dikkate aldığını belirtmektedir. Ancak bu görüş fazla geçerli değildir. Daha adil bir görüş ise uzun vadede Mahkeme'nin ülkedeki başat görüşü yansıttığı şeklindedir. Bu nedenle Warren döneminde Yüksek Mahkeme 1960'larda ulusal sorunlara ulusal çözümler bulunmasına meyilli olmuştur. Rehnquist başkanlığındaki günümüz

Yüksek Mahkemesi ise bazı açılardan daha muhafazakar bir mahkemedir ve eyaletlerin federal birlik içindeki konumuna daha fazla saygı göstermektedir.

Yüksek Mahkeme'nin kararları, önemli bir soruyu gündeme getirmektedir: Bir demokraside seçimle göreve gelmemiş bir yargı erkinin yeri nedir? Bir anayasal liberal demokraside iki temel ilke arasında sürekli bir gerilim vardır: demokratik olarak seçilen çoğunluk tarafından hesap verme ilkesine dayalı yönetim ve bu çoğunluğun istediği yasaların iptal edilmesini gerektirse bile Anayasa'nın uygulanması. Anayasaya uygunluk denetimi, özellikle her kişinin bir oy hakkı olması, özgür ve adil seçimler, ifade ve basın özgürlüğü gibi demokratik ilkeleri güçlendirdiğinde çekici olmaktadır. Gerçekte bir anayasa fikri olan hukukun üstünlüğü, Anayasa'nın ülkenin yüksek hukuku olarak uygulanmasını gerektirmektedir. Yüksek Mahkeme, belirli davalarda hata yapabilir. Ancak Mahkeme'nin hukukun üstünlüğünün sağlanması konusundaki rolü, Amerikan halkı arasında yaygın bir şekilde kabul edilmektedir. ■

Bu yazıda ifade edilen görüşler yazara aittir.

YÜKSEK MAHKEME

Benzersiz bir Kurum

JOHN PAUL JONES

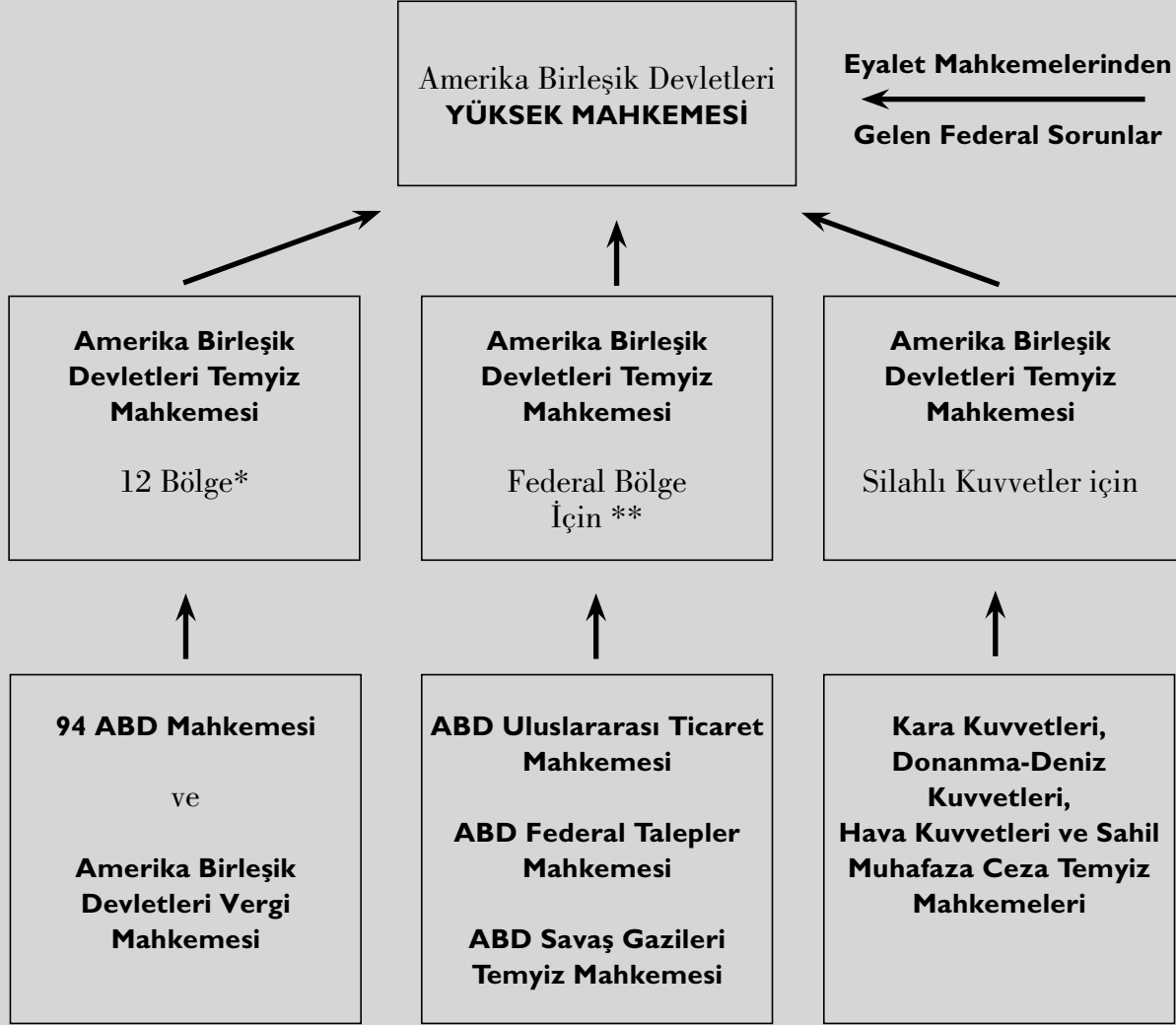
ABD Anayasası ile 1789'da kurulan Yüksek Mahkeme, hem önemli hukuksal davalarda nihai hakem, hem de yasaların anayasa uygunluğu konusunda en üst makamdır. Anayasa'nın Yüksek Mahkeme'nin esas yargı yetkisini belirtmesine karşın, Mahkeme'nin görevini nasıl ifa etmesi gerektiğini, hatta üyelerinin sayısını ve niteliklerini açıklamaktadır. Bu nedenle Kurucu Atalarımız, ulus için vatandaşların gereksinimlerini karşılayabilecek esneklikte bir Yüksek Mahkeme öngörmüşlerdir.

John Paul Jones, Virginia'daki Richmond Üniversitesi'nde hukuk profesörü ve Denizcilik Hukuku ve Ticaret Gazetesi yazı işleri müdürüdür. ABD Yüksek Mahkeme Üyeleri Biyografik Sözlüğü'ne katkıda bulunmaktadır ve deniz hukuku, idari hukuk ve öteki uzmanlık alanlarında çeşitli yayınlara kaleme almıştır.

Modern devletlerin çoğunda bir mahkemeye, parlamento ve yürütmenin işlemlerinin anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi yetkisi verilirken bir başka mahkeme de nihai temyiz mahkemesi olarak görev yapmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi, hem en yüksek ulusal mahkeme, hem de anayasaya uygunluk konusunda hakem olarak yetkili kılınmış az sayıda mahkeme arasında bulunmaktadır. Bu nedenle Yüksek Mahkeme belirli bir günde tarihsel önemi olan konulara ilişkin dosyaları incelerken başka günler federal adliye bakanlığının denetimi ve alt mahkemelerin anayasaya aykırı olan kararlarının düzeltilmesi dahil olmak üzere bir temyiz mahkemesinin normal işleri ile meşgul olabilir.

ABD Anayasası, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'ne sadece iki nadir görülen davada bir bida-yet mahkemesi ("esas kaza" mahkemesi) görevini vermiştir: bir Amerikan eyaletinin başka bir eyalete karşı açtığı davalar (genellikle ihtilaf konusu olan sınır veya su hakları konusunda) ve yabancı bir diplomatın taraf olduğu davalar. ABD federal sisteminde davanın taraflarının özelliği (farklı eyaletlerin vatandaşları arasındaki davalarda geçerli olan federal "çeşitlilik" yargı yetkisi) ve ihtilafın konusu (davanın, Anayasa, bir federal yasa veya Amerika Birleşik Devletleri'nin taraf olduğu bir antlaşma kapsamında olması gerekir) açısından sınırlanan federal yargı yetkisi kapsamında olan bütün öteki davalarda bir temyiz mahkemesi ("temyiz yetkisi") olarak işlev görür. Federal sistemimizde 50 eyaletin en yüksek mahkemele-ri, davanın görüldüğü eyaletin vatandaşları arasındaki ihtilaflara eyalet hukukunun uygulandığı bütün davalarda başvurulacak son mahkemeler olmaya devam etmektedir. Alttaki federal ve eyalet mahkemeleri gibi, ABD Yüksek Mahkemesi, genellikle davalarda genel hükümler, içtihatlar, mevzuat veya bir eyalet veya federal anayasa hükümlerine göre karar verir. *Marbury-Madison* davasından bu yana (1803) Amerikan mahkemeleri, hükümetin işlemlerinin ülkedeki en üstün yasa olan ABD Anayasası'na uygunluğunu inceleme yetkisine sahiptir.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ ADLİ SİSTEMİ

* 12 bölgesel Temyiz Mahkemesi, ayrıca çeşitli federal kuruluşlardan gelen davalara bakmaktadır.

** Federal Bölge Temyiz Mahkemesi, Uluslar arası Ticaret Komisyonu, Liyakat Sistemleri Koruma Kurulu, Patent ve Ticaret Marka Ofisi ve Sözleşme Temyizleri Kurulu'ndan gelen dosyaları incelemektedir.

Yüksek Mahkemenin Amerikan toplumundaki temel sorunları ele alması nedeniyle ilgili vatandaşlar, konuşma özgürlüğü haklarını genellikle Yüksek Mahkeme Binası önünde kullanırlar. Bu resimde kabile egemenliği için gösteri düzenleyen Yerli Amerikalılar görülüyor.
(AP Foto/WWP/Ken Lambert)

Esas yargı yetkisinin sınırlı özelliği nedeniyle Amerika'da hükümetin yetkisine ilişkin en önemli davalar, Yüksek Mahkeme'ye temyiz sonucu veya öteki eyalet veya federal mahkemelerin benzer uygulamaları sonucu getirilmiştir. Bu nedenle, ulusal düzeyde anayasal ihtilaflar Yüksek Mahkeme'ye geldiğinde alt düzeydeki bir veya daha fazla mahkemede tartışılmış, açıkça ortaya konmuş ve bazen avukatların görüşleri ve adli kararlar ışığında ihtilaf konuları yeniden belirlenmiş olmaktadır. Yüksek Mahkeme, hemen hemen bu tür bütün davalar için son başvurulacak mahkemedir.

Aynı şekilde anayasal ihtilaflar Yüksek Mahkeme'ye sadece bir davanın gerçek tarafları arasındaki belirli davaların içinde yer almaları halinde gelmektedir. Anayasa'nın III. Maddesine göre Yüksek Mahkeme'nin yetkileri, öteki federal mahkemeler gibi "Yasa ve Nafaset Hukukuna ilişkin davalarla" sınırlıdır. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi dahil olmak üzere hiçbir federal mahkeme, başkan veya Kongre'nin talebi üzerine bile tavsiye niteliğinde görüş belirtemez. İhtilaf ne kadar önemli olursa olsun Yüksek Mahkeme, bu ihtilaf, belirli bir kişi veya belirli bir kişiler sınıfı için yasanın dikkate alacağı bir zarar ve ziyan şeklinde somut bir biçimde ortaya çıkmadığı takdirde bu davaya bakmaz. Bazen bir hukuki ilke oluşturulmasına ilgi duyan harici gruplar, Yüksek Mahkeme'ye ulaşacak bir temyiz dosyası oluşturma ümidiyle belirli bir davanın taraflarına yardımcı olurlar.

ABD Anayasası, (Madde III, Bent 2), Yüksek Mahkeme'nin yargı yetkisine sahip olduğu belirli türde davaları belirtmesine karşın bu yargı yetkisinin değişip değişmeyeceği veya nasıl değiştirilebileceği konusunda herhangi bir hüküm içermektedir. Yüksek Mahkeme, esas yargı yetkisinde, Anayasa'da değişiklik yoluyla yapılması dışında değişiklik yapılamayacağı yolunda bir karar vermiştir ve bu yaklaşımın mantığı, esas yargı yetkisinin herhangi bir sınırlandırılması açısından da geçerli olduğuna işaret etmektedir.

Ancak Anayasa, Yüksek Mahkeme'nin temyiz yetkisinin değiştirilip değiştirilemeyeceği ve nasıl değiştirilebileceği konusunda hükümler içermektedir. Madde III Bent 2, Kongre'ye bunda "istisnalar veya yönetmeliklerle" değişiklik yapma yetkisini vermektedir. Bu nedenle, Yüksek Mahkeme, önemli bir anayasal ihtilaf

oluşturan belirli temyiz mahkemelerine sadece yasama erkinin onayı ile bakmaya devam etmektedir. Bu durumda bile Kongre sadece bir kere (İç Savaş [1861–1865] esirlerinin tevkif edilmesine ilişkin bir davada) Mahkeme'nin temyiz yetkisini kısıtlamayı uygun görmüştür. Kongre'nin bugün Yüksek Mahkeme'nin temyiz yetkisini sınırlandırma girişimi, kesinlikle büyük tartışmalara yol açacaktır.

Yargı yetkisi, kuşkusuz sadece incelenebilecek davalar grubunu tanımlamaktadır. Anayasa, Yüksek Mahkeme'yi belirli bir temyiz başvurusunu kabul etmeye zorlamamaktadır. Gerçekte, geleneksel sağduyu, bu tür başvuruların sayısının çok fazla olması ve Mahkeme'nin göreceli olarak sınırlı karar verme kapasitesi nedeniyle bunun aksinin mümkün olamayacağını ortaya koymaktadır. Yüksek Mahkeme, inceleyeceği dosyaların büyük bölümünü, bir davaya ilişkin bütün dosyanın incelenmek üzere bir alt mahkemeye verdiği bir talimat olan temyiz müzekkeresi yoluyla seçmektedir.

BİR KAÇ TEMEL KURAL

Yüksek Mahkeme'yi kuran Anayasa hükümleri, binçli olarak kaza yetkisi konusunda sadece birkaç temel kuralı içermektedir. Bunlar, Yüksek Mahkeme'nin faaliyetlerini yürüttüğü usulleri belirlememektedir. Gerçekte, Mahkeme'nin bileşimi konusunda oldukça belirsiz

James Earle Fraser'ın "Düşünen Adalet" adlı eseri ve "Yasa Uyarınca Eşit Adalet" sloganı ile Yüksek Mahkeme binasının Batı Cephesi (Fotoğraf, Steve Peteway tarafından çekilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkeme koleksiyonu)

hükümler bulunmaktadır. Madde III, Yüksek Mahkeme yargıçlarının sayısını sınırlandırmamaktadır ve Mahkeme'nin üyelerinin sayısı ve bileşimini değiştirme yetkisi olan Kongre, Mahkeme'ye yapılan başvuruların sayısının önemli ölçüde artmasına karşın yüz yıldan uzun bir süredir bunu yapmamıştır. Ayrıca, Yüksek Mahkeme, kendi kararı ile davaları sadece bütün yargıçların katılımı ile incelemeye devam etmektedir.

Bazı modern anayasaların aksine ABD Anayasası, yargıçların kararlarını yazılı olarak açıklamalarını öngörmez. Bununla birlikte Yüksek Mahkeme dahil olmak üzere Amerikan mahkemeleri, uzun süredir kendi kararlarını açıklayan ve ayrıntılarını ortaya koyan yazılı görüşleri yayınlama uygulamasını sürdürmektedir. Çok yargıçlı İngiliz mahkemelerinin katılan her yargıçın görüşünün ayrı ayrı yayınlanması uygulamasına karşın ABD Yüksek Mahkemesi, başlangıçta yargıçlardan biri tarafından yazılan ve diğerleri tarafından onaylanan ortak görüş alternatifini benimsemiştir.

Bu görüşlerin tam metinleri, uzun süredir yayınlanmaktadır. Bu şekilde Amerika'daki ve ülke dışındaki ilgili herkes, önemli kararlarda esas alınan hukuki düşüncüyü hemen hemen derhal görebilmektedir. Başlangıçtan itibaren karara muhalif olan yargıçların görüşleri dinlenmiş ve bunların itiraz şerhleri, çoğunluk görüşü (veya görüşleri) ile birlikte yayınlanmıştır. Bu, okuyucuların örneğin azınlık görüşünün, çoğunlukta bir veya iki yargıç ıknaya getirmeye ne ölçüde yaklaştığını görmelerine imkan vermektedir. ABD anayasa tarihinde karara karşı

çıkan yargıçların, daha sonra çoğunluk görüşünün yerini alan yorumlarda bulunduğunu gösteren birkaç örnek bulunmaktadır.

Anayasa'nın Amerika Birleşik Devletleri başkanı ve Kongre üyeleri için belirli yaş, ikamet, ve vatandaşlık şartları öngörmesine karşın Yüksek Mahkeme yargıçları için her adayın başkan tarafından seçilmesi ve Senato'nun çoğunluğu tarafından onaylanması dışında benzer nitelikler belirtilmemektedir. Resmi olarak bir yargıç ya da anayasa uzmanı olarak deneyim veya hukuk eğitimi gerekli değildir. Bununla birlikte hemen hemen atanan bütün yargıçlar, hukuk eğitimi görmüş olan ve avukat ve yargıç olarak deneyime sahip kişiler arasından seçilmiştir. Sadece birkaç kez açık ahlaki boyutları (kölelik, kürtaj, ırk ayrımı) olan büyük anayasal anlaşmazlıklar, Amerikan toplumunun Yüksek Mahkeme yargıçlarının seçimi konusunda iki karşıt gruba bölünmesine yol açmıştır. Ancak, bir adayın bir konuda karşıt taraflardan birine sempati duymasının, seçilmesini belirleyip belirleyemeyeceği sorusu henüz yanıtlanmamıştır.

Değişiklik yapılan Anayasa'ya göre her ABD Başkanı, dört yıl görev yapmakta ve sadece ikinci bir dönem daha seçilebilmektedir. ABD Senatörleri, altı yıl görev yapmakta ve sınırsız kez yeniden seçilebilmektedir. Temsilciler Meclisi üyeleri de iki yıl için seçilmekte ve aynı şekilde sınırsız kez yeniden seçilebilmektedir. Öte yandan, Yüksek Mahkeme üyeleri dahil olmak üzere federal mahkeme yargıçları, ömürleri boyunca herhangi bir sınır olmadan görev yapmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'ne atanan en genç yargıç, atandığında sadece 29 yaşındaydı. Bir başkası Mahkeme'de 34 yıl görev yapmıştır ve şu andaki Mahkeme'nin en son üyesi, 10 yılı aşkın bir süre önce atanmıştır.

ANAYASAL KONULAR

Amerika'daki anayasal ihtilafların tamamı büyük ve çetrefilli olmadığı gibi tamamı da Yüksek Mahkeme veya başka bir mahkeme tarafından çözüme kavuşturulmamaktadır. Öteki ülkelerde olduğu gibi anayasa ile ilgili sayısız mesele, günlük görevlerinin ifası sırasında federal ve eyalet hükümet yetkilileri yanı sıra Kongre ve eyalet meclislerinde oy kullanan üyeler tarafından karara bağlanmaktadır. Bu nedenle Amerika'da anayasaya ilişkin bir çok soru, bu yetkinin verilmiş olduğu görevleri üstlenen demokratik yollarla seçilmiş yetkililer tarafından yanıtlanmaktadır. Bu yetkililer her seçimde işbaşına geldiklerinde Anayasa'nın güncel yorumu da değişmek-

tedir. Bununla birlikte sonuçta Yüksek Mahkeme'ye götürülen az sayıda ve genellikle çözümü güç ve çetrefilli ihtilaf bulunmaktadır. Bir hukukçunun temel anayasal konulardaki görüşleri, bir dizi tartışmadan sonra bir ölçüde değişmeden kaldığından bir Yüksek Mahkeme yargıcının görüşleri bu nedenle daha köklüdür ve hükümetin siyasi kanadındaki karar vericilerin görüşlerinden daha etkilidir. Kaçınılmaz bedensel zayıflama ile ilgili sorunlar bir tarafa bırakıldığında belirli bir anayasal içtihadın bu kadar kişisel görüşlere bağlı olduğu böyle bir sistemin Anayasa'ya gerekli şekilde hizmet edip etmediği sorusu gündeme geliyor. Yargıçların, özellikle de Yüksek Mahkeme üyelerinin görev süresinin sınırlandırılması çağrılarının 19. yüzyılın başından bu yana zaman zaman seslendirilmesine karşın, bunlar bugüne kadar gerekli anayasal değişikliğin yapılması için gerekli çoğunluğu ikna edememiştir.

Federal bir demokratik Cumhuriyet olan Amerika Birleşik Devletleri'nde Anayasa'da açıklanan yargı erki gücünün geçirdiği evrimi bazen çok etkileyici buluruz. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi öncülüğündeki seçilmemiş ve ömür boyu görev yapan federal yargı, seçilmiş federal ve eyalet meclisleri ve yöneticilerinin kararlarını anayasaya aykırı bulma ve bu nedenle geçersiz olduklarını açıklama yetkisini üstlenmiştir. Siyasi ve hukuki kültürün bu kadar uzun süre ve büyük bir gerilim olmadan bu gelişimi sürdürmesi şaşırtıcı gelebilir. Yüksek Mahkeme'nin anayasa konusundaki karar-

ları, bugüne kadar sadece üç kez anayasa değişikliği ile geçersiz kılınmıştır. Bunlar Anayasa'daki 11. (bir eyaletin [veya başka bir ülkenin] vatandaşının başka bir ABD eyaletine karşı açabileceği federal davaları kısıtlamıştır), 14. (*Scott-Sanford* davasında verilen siyah vatandaşların federal mahkemelere başvuramayacağı yolundaki kararı bozmuştur) ve 16. (Kongre'nin bir gelir vergisi koymasına imkan vermiştir) Değişikliklerdir. Konunun daha yakın bir şekilde incelenmesi, büyük ölçüde kendi kendine uygulanan adli gücün uyduğu (etkin) sınırlar yanı sıra bunun uygulanmasına imkan veren siyasi hoşgörüyü ortaya koymaktadır. Amerika'da yasanın üstünlüğü sistemi, esnektir, işbirliğine dayalıdır ve koşullara uyulanabilme özelliğine sahiptir. Daha az esnek olan bir anayasal düzen, bu kadar uzun süreli olmayabilirdi. ■

Bu yazıda ifade edilen görüşler yazara aittir.

“ŞEREFİM ÜZERİNE YEMİN EDERİM”

ABD Yüksek Mahkemesi'ne yargıçların aday gösterilmesi, onaylanması ve atanması konusuna tarihsel bir bakış

ROBERT S. BARKER

Bir Yüksek Mahkeme yargıcının atanmasında yasal, siyasi ve kişisel hususların dikkate alınması gerekir. Bir hukukçu, Yüksek Mahkeme için gösterilen adayları seçerken başkanları ve bu kişilerin atanmasını onaylarken veya reddederken Senato'yu etkilemiş olan bazı unsurları ele almaktadır. Başkanın ve Senato'nun kendi siyasi düşüncelerini paylaşabilecek yargıçları atama çabalarına karşın Yüksek Mahkeme üyeleri, her zaman hükümetin öteki kanatlarından bağımsız olmuştur. Amerikalılar da başka bir yöntemi tercih edemezlerdi.

Robert S. Barker, Pittsburgh, Pennsylvania'daki Duquesne Üniversitesi Hukuk Fakültesinde hukuk profesörüdür. 12 yıl süre ile Amerikan Barosu'nun Anayasa Hukuku Komitesi başkanlığını yapmıştır. Bir Fulbright öğretim görevlisi olarak Arjantin'in Buenos Aires Üniversitesi'nde anayasa hukuku dersleri vermiş ve La Constitucion de los Estados Unidos y su dinamica actual adlı kitabı yazmıştır (2005'te basılacaktır).

Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'nin kurulmasından sadece iki yıl sonra 1791'de ilk üyelerinden biri olan John Rutledge, doğduğu eyalet olan Güney Carolina'da baş yargıç olmak üzere Yüksek Mahkeme'den istifa etmiştir. Dört yıl sonra ABD Yüksek Mahkemesi'nin ilk başkanı olan John Jay, doğduğu eyalet olan New York valisi olmak amacıyla görevinden ayrılmıştır. 1800 yılında Başkan John Adams, Jay'den Yüksek Mahkeme'ye geri dönmelerini istemiş ve kendisini mahkeme başkanlığına yeniden aday göstermiştir. Jay, Yüksek Mahkeme'nin “enerjisi, ağırlığı ve itibarı” olmadığı gerekçesiyle bu teklifi geri çevirmiştir. Gerçekten de Yüksek Mahkeme'nin kurulmasından sonraki ilk on yıl içinde (1790–1800), Yüksek Mahkeme'de görev yapmak üzere atanan ilk 12 yargıçtan beşi istifa ederken aday gösterilen üç kişi (1800'de Jay'in aday gösterilmesi dahil) Yüksek Mahkeme'ye atanmayı veya başkanlığa terfi ettirilmeyi kabul etmemiştir. İstifa eden veya teklifleri geri çevirenlerden bir veya ikisinin kişisel nedenlerle hareket etmesine karşın bir çoğu Jay'in belirttiği gibi Mahkeme'nin “enerjisi, ağırlığı ve itibarı” olmadığı yolundaki görüş birliğini yansıtmıştır.

Yüksek Mahkeme'nin nüfuzunun artmaya başlamasından sonra bu görüş kısa süre içinde değişmiştir. Mahkeme'nin *Marbury-Madison* davasında verdiği ve “anayasaya uygunluk incelemesi” (yani yargıçların, Anayasa'ya aykırı buldukları yasaları uygulamayı reddetme yetkisi) kurumunu oluşturan 1803'teki tarihi kararı ve Mahkeme'nin o tarihten bu yana yasama ve yürütme erklerine karşı bağımsızlığını koruma kabiliyeti, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'ne Amerikan hukuk sistemi ve politikasında büyük prestij ve ağırlık kazandırmıştır.

YARGIÇLARIN SEÇİLMESİ

Yüksek Mahkeme'nin önemli bir kurum olması nedeniyle üyelerin seçim süreci de kaçınılmaz olarak büyük

önem taşımaktadır. Anayasa'nın III. Maddesi 1. Bendi, ulusal (veya "federal") hükümetin yargı yetkisini "bir Yüksek Mahkeme ve Kongre'nin zaman zaman kurabileceği alt düzeydeki mahkemelere vermiştir ve Yüksek Mahkeme üyelerinin (ve bütün öteki federal yargıçların), görevlerini ihmal etmedikleri sürece ömür boyu görev yapmalarını öngörmektedir. Ayrıca, maaşlarının görev süreleri içinde azaltılmamasını garanti etmektedir. Madde II, Bent 2, Amerika Birleşik Devletleri Başkanının "... Yüksek Mahkeme yargıçlarını aday göstereceğini ve Senato'nun tavsiyesi ve muvafakati ile atayacağını..." belirtmektedir.

Anayasa'yı hazırlamış olan 1787 Kongresi'nin etkin bir üyesi olan Alexander Hamilton, atama sürecinin dayandığı gerekçeyi, *The Federalist* dergisinin 77'inci sayısında şu şekilde açıklamıştır:

"Senato ile Başkan arasında atamalara ilişkin maddede belirtilen ilişki ile ilgili olarak bazıları bunun Başkan'ın Senato üzerinde aşırı bir nüfuz kullanmasına yol açacağını ileri sürerken başkaları da bunun tam tersi bir durumun ortaya çıkacağı görüşünü savunmuşlardır. Bu, her ikisinin de doğru olmadığını gösteren güçlü bir kanıttır."

Başkan George Washington'un süreci başlattığı 1789'dan bu yana başkanlar, Yüksek Mahkeme'ye toplam 148 aday göstermişlerdir. Bunlardan altısı adaylığı kabul etmemiş, 12'si Senato tarafından reddedilmiş, dokuzu başkan tarafından geri çekilmiş (genellikle Senato'nun karşı çıkması nedeniyle) ve beşi de Senato tarafından görüşülmemiştir (bu nedenle geçersiz olmuştur). Bu nedenle tarihsel olarak başkan tarafından aday gösterilen her beş kişiden dördü atanmıştır.

Hangi tür kişiler aday gösterilmiş ve atanmış ve aday gösterilen kişilerin yaklaşık yüzde 20'si neden atanmamıştır? Yüksek Mahkeme için bir kişinin aday gösterilmesinde, hukuki, siyasi ve kişisel hususlar, benzersiz bir şekilde birbirlerini etkilerler. Bununla birlikte bazı genellemeler yapılması mümkündür. İlk olarak Yüksek Mahkeme'ye her zaman hukukçular aday gösterilmiştir. Anayasa'da böyle bir hüküm olmamasına karşın sağduyu, esas görevleri hukuku yorumlamak ve uygulamak olan kişilerin hukuk eğitimi görmüş olmalarını gerektirmektedir. İkinci olarak aday gösterilen kişiler genellikle başkanın kişisel müttefikleri, başkanın partisinin önde gelen üyeleri veya önemli hukuksal konularda başkanın görüşlerine yakın hukukçular olmuştur. Bu nedenle örneğin

bir ulusal Amerika Birleşik Devletleri Bankası'nın varlığına karşı çıkan Başkan Andrew Jackson'ı destekleyenler arasında bulunan Roger Brooke Taney, 1836'da Jackson tarafından Yüksek Mahkeme Başkanı olarak atanmıştır. Başkan Lyndon Johnson'ın danışmanı olan Abe Fortas, 1965'e Johnson tarafından Mahkeme'ye atanmıştır.

Aday gösterilen bir çok kişi, daha önce önemli siyasi görevlerde bulunmuşlardır: Abraham Lincoln tarafından 1863'te Yüksek Mahkeme Başkanı olarak atanan Salmon P. Chase, Ohio Valisi olarak görev yapmıştı. Yüksek Mahkeme'ye 1910 yılında William Howard Taft tarafından ilk kez atanan Charles Evans Hughes, New York valisiydi. Franklin D. Roosevelt'in Mahkeme'ye ilk atadığı kişi (1937'de) Alabama Senatörü Hugo L. Black olmuştur. Daha sonra atadığı yargıçlardan biri olan Frank Murphy de Michigan valiliği görevinde bulunmuştu. Earl Warren, 1954'te Dwight Eisenhower kendisini Yüksek Mahkeme Başkanı olarak aday gösterdiğinde California valisiydi. En çarpıcı örneklerden biri de Başkan Warren G. Harding'in 1921'de eski başkan Taft'ı Yüksek Mahkeme Başkanı olarak seçmesiydi.

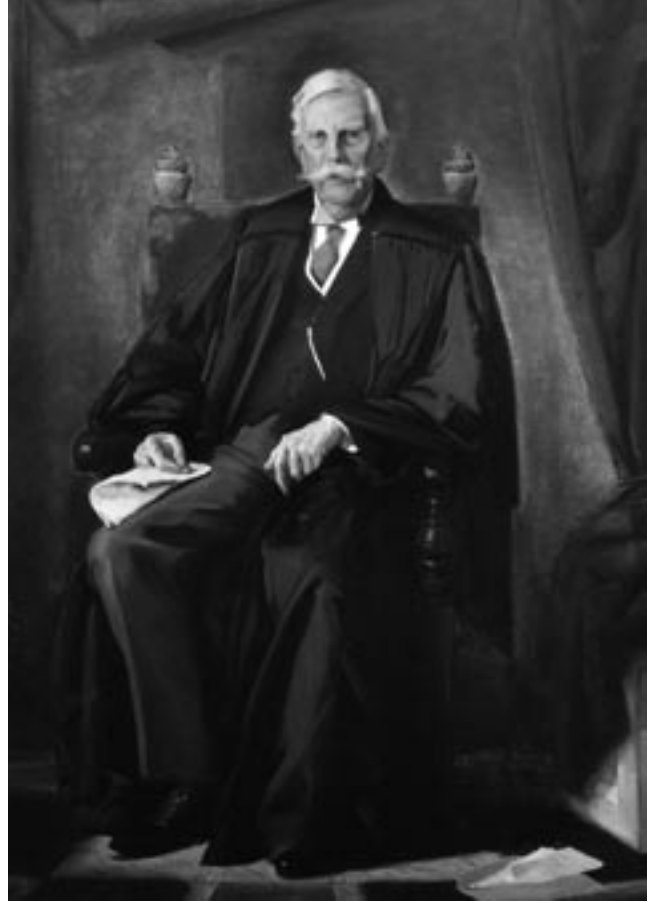
Başkanlar bazen muhalefet partisinin üyelerini atanmıştır. Bir Cumhuriyetçi olan Başkan Lincoln, tanınmış bir Demokrat olan Stephen J. Field'i 1863'te Yüksek Mahkemeye atanmıştır. 1940'ta Başkan Franklin Roosevelt, bir Cumhuriyetçi olan Yargıç Harlan Fiske Stone'u Mahkeme Başkanlığına terfi ettirmiştir. 1945'te bir Demokrat olan Başkan Harry Truman, bir Cumhuriyetçi olan Ohio Senatörü Harold H. Burton'u Mahkemeye atanmıştır. 1956'da başkanlık seçiminden üç hafta önce Başkan Eisenhower, bir Demokrat olan William J. Brennan'ı atanmıştır. Bu partiler üstü tutumun başka örnekleri de bulunmaktadır. Ancak, partiler üstü olmakla birlikte bu atamalar, başkan için halkın veya kongrenin desteğinin sağlanmasını amaçladığı için siyasi niteliktedir.

Tanınmış politikacıların Yüksek Mahkeme'ye atanması uygulaması, son 50 yıl içinde önemli ölçüde yaygınlaşmıştır. Son başkanlar, yargıçlık yapmakta olan kişileri aday gösterme eğilimi içinde olmuşlardır. Yüksek Mahkeme'nin şu andaki dokuz üyesinden altısı (John Paul Stevens, Antonin Scalia, Anthony M. Kennedy, Clarence Thomas, Ruth Bader Ginsburg ve Stephen G. Breyer), aday gösterildikleri tarihte federal temyiz mahkemesi üyeleri olarak görev yapmaktaydı. İki üye de (Sandra Day O'Connor ve David H. Souter), eyalet temyiz yargıçlığı görevinde bulunuyorlardı. Günümüzde bir adayın siyasi açıdan itibarı, başkanla aynı düşünceleri paylaşmasından daha az önemlidir.

SENATO ONAYI

Anayasa, Senato'nun adayları onaylaması veya reddetmesine ilişkin kriterler içermemektedir. Bu nedenle her senatör, kendi standartlarını uygulamakta serbesttir. John Rutledge, Yüksek Mahkeme'ye aday gösterildikten sonra Senato tarafından 1795 yılında reddedilmiştir. Mahkemenin ilk üyelerinden biri olan Rutledge, 1791'de istifa etmişti. Dört yıl sonra Başkan Washington, onu Yüksek Mahkeme Başkanı olarak aday gösterdiğinde bir çok senatör, Amerika Birleşik Devletleri ve Büyük Britanya arasındaki tartışmalı bir antlaşmayı sert bir şekilde eleştirmiş olması nedeniyle Rutledge'e karşı çıktılar. Aday gösterilen öteki bazı kişiler, çeşitli nedenlerle reddedildiler. Alexander Wolcott, 1811'de muhalefet partisinin karşı çıkması ve göreve uygunluğu konusundaki kuşkular nedeniyle reddedildi. 1844 ve 1845'de ve 1845'de Başkan John Tyler'ın Yüksek Mahkeme'ye aday gösterdiği altı kişiden beşi reddedildi. Whig Partisi başkan adayı ile katıldığı seçimde başkan yardımcısı seçilen ve Başkan William Henry Harrison'un ölümünden sonra onun yerini alan bir Demokrat olan Tyler, her iki partide de Senato'dan karar çıkartmak için yeterli desteğe sahip değildi. 1870'de Ebenezer Hoar ve 1894'te Wheeler H. Peckham gibi bazı adaylar, siyasilerin taleplerine karşı çıkmalarının nüfuzlu senatörleri kızdırması nedeniyle reddedildiler. 1930'da Senato, Başkan Herbert Hoover'ın aday gösterdiği John J. Parker'ı işçi sendikalarına karşı olduğu yolundaki suçlamalar yüzünden reddetti. 1969 ve 1970'de Senato, Başkan Richard Nixon'un aday gösterdiği iki adayı, kişisel nitelikleri ve siyasi görüşlerine yönelik eleştiriler nedeniyle onaylamadı. 1987'de Başkan Ronald Reagan'ın aday gösterdiği Robert H. Bork'un uğradığı yenilgi, bütün tarafların kabul ettiği gibi yargıya ilişkin gerekçelere dayanmaktaydı. Kısaca, bu adaylar siyasi, kişisel ve felsefi nedenlerin de aralarında bulunduğu çok çeşitli gerekçelerle reddedilmişlerdir.

Anayasa, Yüksek Mahkeme üyelerinin sayısını belirtmez. Üyelerin sayısı her zaman federal yasa ile belirlenmiştir. Kongre, başlangıçta Yüksek Mahkeme'de altı yargıcın görev yapmasını kararlaştırmıştır. O tarihten bu yana çeşitli zamanlarda azami 10 üye ve asgari beş üye görev yapmıştır. Mahkemenin üyelerinin sayısı genellikle yargı verimliliğine ilişkin kriterlere göre belirlenmiştir. Ancak bir seferinde siyasi bir amaç sayıyı belirlemiştir. 1866'da Kongre, Başkan Andrew Jackson'un Yüksek Mahkeme'ye herhangi bir atama yapma-

Yüksek Mahkeme'ye atanmadan önce tanınmış bir hukukçu olan Oliver Wendell Holmes Jr., 1902 ile 1932 yılları arasında toplu mahkeme üyesi olarak görev yapmıştır (Resim Charles Sydney Hopkinson tarafından yapılmıştır, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkeme Koleksiyonu)

sını önlemek amacıyla üyelerin sayısının aşamalı olarak 10'dan yediye indirilmesini kararlaştırmıştır. 1869'da Johnson'un görevden ayrılmasından sonra yargıçların sayısı dokuza çıkarılmış ve bugüne kadar değişmemiştir.

YARGININ BAĞIMSIZLIĞI

Yukarıda belirtilen ihtilaflar, Yüksek Mahkeme'ye yapılan atamaların siyasi yönlerine işaret ederken iki olgu, daha derin ve daha önemli gerçekleri ortaya koymaktadır. Bunlardan birincisi, Yüksek Mahkeme üyeleri, hangi koşullarda atandıklarına bakılmaksızın göreve başladıklarında kendilerini atamış olan başkandan bağımsız hareket etme dahil olmak üzere yasama ve yürütme erklerine karşı her zaman bağımsız olmuşlardır. Örneğin, 1902'de Başkan Theodore Roosevelt, Oliver Wendell Holmes Jr'ı Mahkeme'ye atamıştır. Aradan iki yıl bile geçmeden Roosevelt'in programı için büyük

önem taşıyan bir tröst karşıtı davada, Holmes, başkana karşı oy kullanmıştır. 1952’de Başkan Truman’ın ülkedeki büyük demir çelik fabrikalarına el koymasına anayasal gerekçelerle itiraz edildiğinde Yüksek Mahkeme, 3’e karşı 6 oyla başkan aleyhine karar vermiştir. Truman tarafından atanmış olan dört yargıçtan ikisi kendisine karşı oy kullanmıştır. Başkan Eisenhower tarafından Yüksek Mahkeme Başkanı olarak atanan Earl Warren, Eisenhower’ın politikalarına karşı o kadar sık oy kullanmıştır ki başkan, görevden ayrıldıktan sonra Warren’i atamasını “başkan olarak yaptığım en büyük hata” olarak nitelendirmiştir. 1974’te Başkan Nixon’un mahkemece istenen Beyaz Saray bant kayıtlarını icra imtiyazı gerekçesiyle reddetmesi üzerine açılan *Amerika Birleşik Devletleri-Nixon* davasında

Nixon tarafından atanmış olan dört yargıçtan üçü kendisi aleyhine oy vermiş, dördüncüsü ise davadan çekilmiştir.

Başat önem taşıyan ve birincisi ile yakından alakalı olan ikinci olgu da Amerikan halkının Yüksek Mahkeme’nin hükümetin siyasi kanadından bağımsız olmasını beklemesi ve talep etmesidir. 1805’te Temsilciler Meclisi’ndeki Jefferson yanlısı çoğunluk, (o tarihte Federalist görüşlü yargıçların egemenliğindeki) federal yargıya boyun eğdirme amacıyla Yüksek Mahkeme Yargıç Samuel Chase’e karşı suçlamada bulundu. Anayasa uyarınca mesele, Jefferson yanlılarının suçlanan bir yetkilinin görevden alınması için gerekli üçte iki çoğunluktan fazla olan 9’a karşı 25 çoğunluğa sahip oldukları Senato’ya götürüldü. Ancak, yeter sayıda Jefferson yanlısının Chase lehine oy kullanması nedeniyle Chase beraat etti. Daha sonra hiçbir Yüksek Mahkeme üyesine karşı suçlamada bulunmadı. Chase davası, adli bağımsızlığın siyasi avantajdan daha önemli olduğunu kanıtlamıştır.

Daha somut bir örnek, 1930’larda meydana gelmiştir. 1933 ve 1936 yılları arasında Yüksek Mahkeme, Başkan Franklin D. Roosevelt’in Büyük Durgunluk sırasında Amerikan ekonomisini canlandırmayı amaçlayan prog-

ramı olan Yeni Düzen çerçevesinde çıkarılan bir çok yasanın Anayasa’ya aykırı olduğunu ilan etmiştir. 1936’da

Başkan Franklin D. Roosevelt’in 1937’de Yeni Düzen yasalarının büyük bölümünü iptal eden Yüksek Mahkeme’ye ilave üyeler atanmasına ilişkin “Mahkeme doldurma” önerisi, halk tarafından desteklenmedi (Telif Hakkı © 1937, Richmond Times-Dispatch).

Roosevelt, büyük bir oy farkı ile yeniden seçilmiş ve yandaşları, Kongre’nin her iki kanadında da ezici bir çoğunluk elde etmiştir. Yeniden seçilmesinden kısa bir süre sonra Roosevelt, Yüksek Mahkeme’ye en fazla altı ilave üye atanmasına imkan verecek yeni bir yasa önererek Yüksek Mahkeme’nin yarattığı sorunu ortadan kaldırma niyetinde olduğunu açıklamıştır. Halk ve Kongre, Başkanın planına tepki göstermiş ve sonuçta kabul edilmemiştir. Halkın ve temsilcilerinin Roosevelt’in ekonomik politikalarından yana olmalarına karşın Yüksek Mahkeme’nin bağımsızlığını, güncel politika ihtilaflarından daha önemli olduğu sonucuna varmışlardır.

Günümüzde Yüksek Mahkeme’nin yargı yetkisi konusunda yeni tartışmalar yaşanmaktadır. Ancak, belirli bir kararın Anayasa’ya uygun olup olmadığı konusundaki tartışmalar sona ermiştir. Bu tartışmalar, özgür ve demokratik bir toplumda sağlıklı ve hatta gereklidir. Ancak, yargının yasama ve yürütmeden bağımsızlığının arzu edilebilirliği konusunda hemen hemen hiçbir görüş ayrılığı yoktur. Bu konuda Yüksek Mahkeme üyelerinin seçilmesi yönteminin doğruluğu konusunda olduğu gibi tarihin öğrettiği dersler açık ve olumludur.

Muhtemelen yargının bağımsızlığı yargıya sadakatini nihai garantisi, halkın demokrasiye ve hukukun üstünlüğüne olan bağlılığıdır. Bir asırdan uzun bir süre önce İngiliz hukukçu ve tarihçi James Bryce, Amerika Birleşik Devletleri hükümeti konusundaki klasik eserinde, *The American Commonwealth*, yargı konusundaki açıklamalarına şu cümle ile son vermiştir: “Eninde sonunda halka başvuracağız. En zekice tasarlanmış hükümet programının istikrarı, son tahlilde onların sağduyusu ve itidaline bağlı olacaktır.” ■

Bu yazıda ifade edilen görüşler yazara aittir.

TEMYİZ MÜZEKKERESİ

Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi

PETER J. MESSITTE

1885 yılındaki bir karikatür, alt mahkemelerden gelen çok sayıda dava inceleme dilekçesi ile başa çıkmaya çalışan Yüksek Mahkeme üyelerini gösteriyor.

ABD Yüksek Mahkemesi'nin Anayasa uyarınca kurulmasından bu yana yargıçların iş yükü büyük ölçüde artmıştır. En önemli yasal meselelerin Yüksek Mahkeme önüne gelmesini sağlamak amacıyla Kongre, Yüksek Mahkeme'ye inceleyeceği dosyaları belirleme konusunda giderek artan yetki vermiştir. Federal Yargıç Peter W. Messitte, Yüksek Mahkeme'nin, temyiz başvuruları yükünü kontrol etmek ve hangi davaları inceleyeceğine karar vermek için temyiz müzekkeresini nasıl kullandığını açıklıyor.

Messitte, Ekim 1993'ten bu yana Maryland bölgesi ABD bölge yargıcı olarak görev yapmaktadır. 1997 ile 2003 yılları arasında federal yargı sistemi için idari politikaları belirleyen Amerika Birleşik Devletleri Adli Konferansı Uluslar arası Adli İlişkiler Komitesi'nde görev yapmıştır.

ABD Anayasası'nın III. Maddesinin 2. Bendi, Yüksek Mahkeme'ye bir bidayet mahkemesi olarak işlev görme yetkisini vermektedir. Ancak, bunu eyaletler arasındaki sınır ihtilafları gibi çok sınırlı sayıda davada öngörmektedir. Mahkeme'nin esas görevi, anayasal ve normal federal yasalarla ilgili konularda alt mahkemelerin verdiği kararları inceleyen temyiz organı olarak hareket etmektir. Anayasa, Kongre'ye bu temyiz yetkisini düzenleme yetkisini vermektedir. Yüksek Mahkeme, kuruluşundan sonraki ilk yıllarda kendisine gelen her temyiz başvurusunu incelemek ve karar vermek zorundaydı. Ancak, davaların sayısı arttıkça bu durum, başa çıkılmaz hale gelmiştir. Zaman içinde Yüksek Mahkeme, gerek incelediği davaların sayısı, gerekse bu davaların seçilmesi konusunda temyiz davaları üzerinde daha fazla söz sahibi olmuştur.

1891 tarihli Adliye Yasası ile Kongre, ilk kez Yüksek Mahkeme'ye en azından bazı temyiz başvurularını kendi takdir yetkisini kullanarak kabul etme veya reddetme yetkisini vermiştir. Bu yasa, Yüksek Mahkeme'nin bir alt mahkemeye belirli bir davaya ilişkin dosyayı onaylaması ve incelemek üzere iletmesi için talimat veren temyiz müzekkeresini (writ of *certiorari* (veya "*cert*"),

Latince’de “bilgi vermek”) kullanma yetkisini vermiştir. Bu yöntem, bir süre için sorunu çözmüştür. Ancak 30 yıl içinde Yüksek Mahkeme, her biri için üyelerin dosyaları incelemesi, sözlü tartışmaları dinlemesi ve yazılı görüşlerini açıklaması gereken zorunlu temyiz davaları ile başa çıkamaz hale gelmiştir. Bir yargıcın belirttiği gibi, bu durum Yüksek Mahkeme’nin “yeterli inceleme, düşünme, müzakere ve bilinçli ve etkileyici görüş oluşturma” için gereksinim duyduğu zamanı ciddi şekilde etkilemiştir.

Bu çerçevede, Kongre, bir kez daha Yüksek Mahkeme’nin gündemindeki zorunlu temyiz davalarının sayısını önemli ölçüde azaltmıştır. 1925 tarihli Adliye Yasası ile Kongre, Yüksek Mahkeme’nin temyiz yetkisini genişletmiş ve bakacağı davaların sayısı üzerinde daha fazla denetim uygulamasına imkan tanımıştır. 1988’de Kongre, Yüksek Mahkeme’nin bakacağı zorunlu temyiz davalarının sayısını daha da azaltmıştır. O tarihten bu yana Mahkeme’nin baktığı davaların hemen tamamı, kendi takdir yetkisine göre belirlenmiştir. Günümüzde Yüksek Mahkeme, temyiz müzekkeresini kullanarak sadece kamuoyunun büyük bölümünün veya hükümetin çıkarlarına ilişkin ilkelerin söz konusu olduğu “ciddi ve önemli” dosyaları incelemektedir.

Her yıl temyiz için kaç dilekçe verilmekte ve bunların kaç tanesi kabul edilmektedir?

Son adli dönemlerde davacı olan kişiler (bir adli dönem Ekim ayında başlamakta ve Haziran’da sona ermektedir) ortalama 1,825 dilekçe sunmuşlar ve bunun için başvuru ücreti ödemişlerdir. Bunlar arasında ortalama 80’i veya yaklaşık yüzde 4’ü kabul edilmiştir. Aynı zamanda 6,000’den fazla *in forma pauperis* dilekçe (başvuru ücretini ödeyemeyen kişiler, özellikle mahkumların dilekçeleri) sunulmuştur. Ortalama olarak her yıl bunların sadece beşi kabul edilmektedir.

Yüksek Mahkeme, bir temyiz dilekçesini kabul ederek bu davayı gündemine dahil etmektedir. Normal uygulamaya göre sözlü bir müzakereden sonra aynı adli dönem içinde dava karara bağlanmaktadır. Ancak, genellikle yaklaşık 40 dava, bir sonraki adli döneme kalmaktadır.

Bir temyiz dilekçesinin kabul edilmesinde kullanılan kriterler nelerdir?

Yüksek Mahkeme’nin temyiz talebinde bulunulan davaların belirli bir kısmına bakacak durumda olmaması nedeniyle Yüksek Mahkeme üyelerinin, sadece hukuk açısından önemli sorunları gündeme getiren ve/veya alt mahkemelerin anayasa hukuku veya federal hukuku farklı biçimlerde yorumlamaları gibi hukuki yetki ih-

tilaflarının söz konusu olduğu davaları kabul etmeleri şartıdır. Bu tür davalarda, Yüksek Mahkeme, ulusal düzeyde aynı uygulamanın kabul edilmesi amacıyla temyiz dilekçesini kabul edebilir. Yüksek Mahkeme zorunlu olarak bir bidayet mahkemesinin maddi delillere ilişkin kararında hata olduğu veya bir yasa kuralının yanlış uygulandığı iddiasına dayalı çok az sayıda temyiz başvurusunu kabul etmektedir. Bu konulara ilişkin nihai inceleme, genellikle aradaki federal veya eyalet mahkemeleri tarafından yapılmaktadır.

Kimler temyiz müzekkeresi yoluyla inceleme başvurusunda bulunabilir ve bunun için hangi yöntem kullanılmaktadır?

Bir özel hukuk davası veya ceza davasında federal Temyiz Mahkemesi’nin nihai kararından zarar gördüğünü düşünen bir davanın tarafı, Yüksek Mahkeme’ye dilekçe ile başvurabilir. Başvuruda bulunan kişinin *in forma pauperis* [bir yoksul, yani ödeme kabiliyetine sahip olmayan bir kişi olarak] hakkına sahip olduğunu kanıtlaması dışında bir başvuru sahibi, uygun şekilde düzenlenmiş temyiz dilekçesini 40 nüsha olarak sunar ve başvuru ücretini öder (şu anda US\$ 300). Davalı, dilekçeye karşı bir layiha sunarak Yüksek Mahkeme’nin temyiz müzekkeresi talebini kabul etmemesi gerektiğini beyan edebilir ancak bunu yapmak zorunda değildir. Dilekçeyi sunan taraf, bu cevap layihasına bir cevap sunabilir. Yüksek Mahkeme tüzüğünde ilgili süreler ve usuller belirtilmektedir.

Bir dilekçenin temyiz müzekkeresi talebinin kabul edilmesini sağlayan unsurlar konusunda çok şey söylenebilir. Muhtemelen en önemli nokta, başvuruda bulunan kişinin talebinin haklılığını açıklamasının gerekip gerekmediği ve bunu ne ölçüde yapması gerektiğidir. Kaçınılmaz olarak temel kriter, belirli bir davada ortaya konulan hukuki sorular üzerinde yetki bölünmesi olup olmadığı ve/veya bu soruların karara bağlanmasının neden kamunun çıkarına olduğunun açıklanmasıdır.

DİKKATE ALINACAK HUSUSLAR

Temyiz müzekkereleri başvurularının sunulmasından sonra neler olduğuna geçmeden önce dikkate alınması gereken birkaç nokta daha bulunmaktadır.

Kararı temyiz edilen alt mahkemedeki duruşma zabıtları ne olacak? Bir bidayet mahkemesi kararına karşı bir ara temyiz mahkemesine yapılan başvuruda temyiz başvurusunda bulunan tarafı normalde alt mahkemedeki duruşma tutanaklarının tam bir dökümünü sunar.

Bu temyiz başvurusunun aleyhine karar verilen kişinin bidayet mahkemesinin hatalı olduğunu iddia etmesi için sunulan bir fırsat olması nedeniyle bu, mantıklı bir uygulamadır. Yüksek Mahkeme'nin en önemli gördüğü hususun önemli yasa yorumlarını gerektiren davaların seçilmesi olması nedeniyle temyiz müzekkeresi başvurusunda bulunan kişinin alt mahkemenin kararının gerekçesinin bir suretini ekleme dışında dilekçe ile birlikte duruşma zaptını sunması gerekli değildir ve gerçekte bunu yapması da mümkün değildir. Yüksek Mahkeme, duruşma zabıtlarını talep edebilir. Ancak bir avukat, temyiz müzekkeresi başvurusunun metnine duruşma zabıtlarının ilgili kısımlarını dahil edebilir veya alıntılar yapabilir.

Başka bir kayda değer unsur da *amicus curiae* veya “mahkemenin dostu” layihasıdır. Kişiler ve genellikle kuruluşlar tarafından sunulan bu layihalar, temyiz müzekkeresi konusundaki kararı ile ilgili olarak tarafların muhtemelen henüz belirtmedikleri konuları Yüksek Mahkeme'nin dikkatine sunmaktadır. *Amicus* layihaları, Yüksek Mahkeme'nin hukuki önemi davanın taraflarının çıkarlarından fazla olan önemli davaları seçmesini sağlayabilir. Yüksek Mahkeme, bu tür layihaların “çok yardımcı olabileceğini”, ancak sadece tarafların iddialarını tekrarlayan layihaların bir “yük” oluşturduğunu ve “tercih edilmediğini” bildirmiştir. Yardımcı olan bir *amicus* başvurusu konusunda verilebilecek bir örnek, bir eyaletin başka bir eyaletin sınır dışı talebini yerine getirme yükümlülüğüne ilişkin *New Mexico-Reed* davasında meydana gelmiştir. Bu davada 40 eyalet tarafından sunulan *amicus* layihasında, bir temyiz müzekkeresi başvurusunun kabul edilmesi ve bir eyalet yüksek mahkemesi kararının bozulmasına yönelik pratik gerekçeler açıklanmıştır.

Yüksek Mahkeme'ye bir temyiz müzekkeresi başvurusu ve itiraz ya da *amicus* layihası sunulduğunda ne olur?

1925'ten önce dokuz yargıcın her biri, bu layihaları okuyup ne yapılması gerektiğine ilişkin görüşünü ortaya koyan bir not hazırlıyordu. Yüksek Mahkeme'nin temyiz müzekkeresi yetkisinin genişletilmesinden ve bunun sonucunda temyiz müzekkeresi başvurularının artmasından sonra (her adli dönemde 300 ila 400 iken sonuçta bu sayının dört ila beş katına çıkmıştır) bu, mümkün değilse bile çok güçleşmiştir. Bu nedenle ara sıra yapılan istisnalar dışında her yargıcın artık her temyiz müzekkeresi dilekçesini gerçekten incelediği doğru değildir. Bunun yerine her hafta sunulan yüzlerce dilekçenin okunması görevi, yargıçların hukuk memurlarına verilmiştir

(beş hukuk memuru bulunan Yüksek Mahkeme Başkanı dışında her üyenin dört hukuk memuru bulunmaktadır). Bir havuz oluşturan bu memurlar, davaları paylaşmakta ve her dava için bir bilgi notu hazırlamaktadır. Havuza katılan bütün yargıçlara dağıtılan bu bilgi notları, davanın maddi delillerini, alt mahkemenin kararını ve tarafların iddialarını özetlemektedir. Ayrıca memurların, yargıçların temyiz talebini kabul veya reddetmeleri konusundaki tavsiyelerini içermektedir. Kuşkusuz her yargıç sonuçta her davaya ilişkin kendi kişisel kararını verecektir. Yargıç Byron White'ın bir seferinde belirttiği gibi bu “göründüğü kadar güç olmayabilir.” Ücret ödenerek yapılan temyiz müzekkeresi başvurularının yüzde 60'ından fazlası ve *in forma pauperis cert* başvurularının yüzde 90'ından fazlasının “inceleme açısından gerekli nedenlerden yoksun” olduğu tahmin edilmektedir.

MÜZAKERE EDİLECEK DAVALAR

Temyiz açısından en uygun davaların yargıçların dikkatine getirilmesini sağlayan başka bir araç da “müzakere listesi”dir. Yüksek Mahkeme Başkanı tarafından hazırlanan ve dağıtılan bu liste, bir üyenin, yargıçların katılacağı bir oturumda müzakere edilmeye değer bulunduğu davaları içerir. Müzakere listesi hiçbir zaman kamuoyuna açıklanmaz.

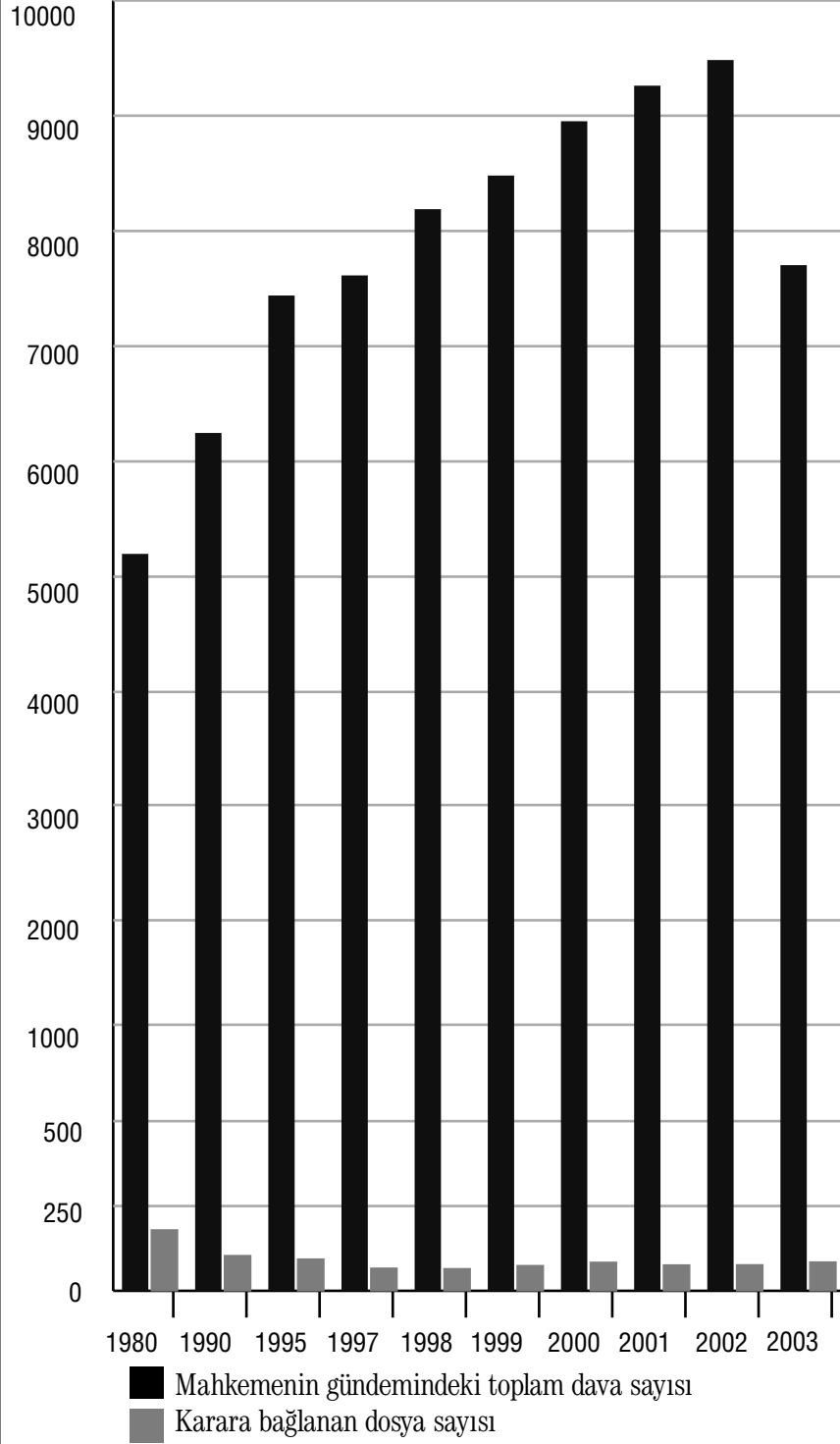
Avukatların, bir temyiz müzekkeresi dilekçesini desteklemek veya itiraz etmek için görüşlerini sözlü olarak ifade etmelerine veya herhangi bir şekilde bir yargıçla temas kurmalarına izin verilmez. Normalde dilekçe konusundaki karar, sekiz hafta içinde verilir. Ancak bu, kesin bir süre değildir.

Yüksek Mahkeme oturumlarında neler olur?

Uygulamaya göre Yüksek Mahkeme, müzakere listesindeki her dilekçeyi, Cuma günleri düzenli olarak yapılan oturumunda inceler ve dilekçenin incelenmesi bir sonraki oturuma ertelenmediği takdirde kararını bunu izleyen Pazartesi günü açıklar. Sadece Yüksek Mahkeme Üyeleri bu konferansa katılır. Hiçbir hukuk memuru, sekreter, bant kayıt cihazı veya benzeri cihaz odaya alınmaz.

Yargıçlar, “Dört Kuralı” olarak bilinen kurala göre hareket eder. Yani, dokuz üyeden asgari dördünün olumlu oyu ile temyiz müzekkeresi başvurusu kabul edilir. Bu, yazılı bir kural olmamakla birlikte uzun süredir devam eden bir gelenektir. Bu çerçevede, üç yargıcın olumlu görüş belirttiği durumlarda bile bir temyiz müzekkeresi başvurusu reddedilmiştir. Bunun ardındaki düşünce,

Yüksek Mahkeme Başvuru Yapılan ve İncelenmesi Kabul Edilen Davalar 1980–2003

“önemli sayıda bir azınlığın” davanın incelenmesi ve karara bağlanması gerektiği görüşünde olması halinde (mutlaka belirli bir şekilde karara bağlanması değil) Yüksek Mahkeme’nin davanın esasını incelemesi ve karara bağlamasıdır.

Yüksek Mahkeme, normalde bir temyiz müzekkeresi ni kabul etmesine ilişkin gerekçeleri açıklamaz. Ancak sadece dilekçede belirtilen belirli konuları veya Yüksek Mahkeme’nin dilekçeye göre yeniden belirlediği konuları inceleyeceğini açıklayabilir. Mahkeme genelde reddetmesinin gerekçelerini açıklamaz. Yargıç Felix Frankfurter’in gözlemlediği gibi müzekkere başvurusu, çeşitli nedenlerle reddedilebilir. Bunlar arasında zamansız başvuru ve temyiz edilen kararın kesinleşmemesi gibi teknik nedenler ya da alt mahkeme kararının haklı olduğunu gösteren bağımsız ve yeterli gerekçenin varlığı gibi nedenler bulunabilir. Dava, çözüme kavuşturulmuş bir hukuki mesele ile ilgili olabilir ve alt mahkeme, yasayı yanlış açıklamış veya uygulamış olabilir. Sadece bu tür nedenlerle ilgili olarak Yüksek Mahkeme, çeşitli vesilelerle temyiz müzekkeresinin reddedilmesinin önem arz etmediğini vurgulamıştır. Red kararı, sadece Yüksek Mahkeme’nin davayı incelemeyi kabul etmediği anlamını taşır. Red kararı, alt mahkemenin kararının geçerli olmaya devam etmesi sonucunu doğurmasına karşın alt mahkeme kararının onaylandığını göstermez.

Ancak, bir yargıcın bazen Yüksek Mahkeme’nin bir temyiz müzekkeresi başvurusunu reddetme kararına karşı çıktığını aleni olarak ifade ettiği doğrudur. Bu, muhalif görüşün kayda geçirilmesi veya daha ayrıntılı bir mütalaa şeklinde olabilir. Bu muhalefet şerhleri, tahmin edilebileceği gibi davada nasıl bir karar verilmesi gerektiğini değil, konuların neden bir temyiz müzekkeresinin kabul edilmesini gerektirecek kadar önemli olduğunu ve alt mahkeme kararının neden incelenmesi gerektiğini açıklar. Bu tür bir muhalefet şerhinde yargıç genellikle dilekçede ifade edilen iddialar üzerinde durur.

Yüksek Mahkeme’nin bir temyiz müzekkeresini kabul etmesi halinde Yüksek Mahkeme katibi, bu konuda bir emir hazırlayarak imzalar ve avukatlarla kararı incelemek mahkemeye bildirimde bulunur. Alt mahkeme duruşma tutanakları daha önceden Yüksek Mahkeme’ye sunulmamışsa katip, alt mahkeme katibinden bunları tasdik etmesini ve iletmesini talep eder.

Temyiz müzekkeresi başvurusu kabul edildiğinde Yüksek Mahkeme, birkaç yol izleyebilir. İlk olarak layiha sunulması veya sözlü beyan davetinde bulunmadan

davayı esastan görüşerek seri inceleme ile karara bağlayabilir. Yüksek Mahkeme, son adli dönemlerde her yıl ortalama 50 davada bu yöntemi kullanmıştır. Seri inceleme, mutlaka alt mahkemenin kararının haklı bulunacağı anlamını taşımaz. Gerçekte, seri inceleme sonucu kararın bozulması daha yaygın bir uygulamadır. Böyle bir bozma kararının anlamı, Yüksek Mahkeme üyelerinin çoğunluğunun alt mahkemenin görüşünün kesinlikle yanlış olduğu, bu nedenle layiha sunumu ve açıklamaların zaman kaybından başka bir sonuç yaratmayacağı görüşünde oldukları anlamını taşır. Seri inceleme sonucu kararın onaylanması daha az yaygın olan bir durumdur ve örneğin konuyla ilgili incelenecek başka dilekçelerinde bulunması ve Yüksek Mahkeme’nin yeni bir kararının, hepsinin sonucunu belirleyecek olması halinde gerçekleşir. (Not: Bir temyiz müzekkeresi başvurusunun kabul edilmesinden sonra gerçekleşen onama, içtihat olarak kabul edilir). Bir temyiz müzekkeresi başvurusunun kabul edilmesinden sonra Yüksek Mahkeme, alt mahkeme kararını iptal edebilir veya yürütmeyi durdurabilir ve davayı, Yüksek Mahkeme’nin kararı ışığında yeniden incelenmek üzere alt mahkemeye geri gönderebilir.

Alternatif olarak, Yüksek Mahkeme, bir *per curiam* (Latince “mahkeme tarafından”) gerekçe ile bir davayı seri olarak karara bağlayabilir. Bu, tarafların layihaları sunmaları veya görüşlerini açıklamalarından önce gerçekleşebilir. Taraflara, davalarının bu şekilde karara bağlanacağı bile önceden bildirilmeyebilir. Bu davalarda Yüksek Mahkeme, genellikle alt mahkeme kararını bozar, yani başvuruda bulunan taraf lehine karar verir. Ancak, davanın esası konusunda karar vermeden önce davaya ilişkin madde delilleri ve konuları görüşmeye devam eder. Yüksek Mahkeme, 2003–2004 adli döneminde sadece beş *per curiam* karar vermiştir.

Her adli dönemde temyiz müzekkeresi başvurusunun kabul edildiği öteki davalarda, resmi layiha sunumu ve sözlü açıklamalardan sonra Yüksek Mahkeme kararını verir. Yargıçların her yıl incelemeyi kararlaştırdıkları yani temyiz müzekkeresi başvurusunu kabul ettiği davalar, Amerika üzerinde büyük etki yaratan ve bu nedenle kamuoyu tarafından büyük bir ilgi ile izlenen kararlarla sonuçlanmaktadır. ■

Bu yazıda ifade edilen görüşler yazara aittir.

BROWN DAVASININ TARTIŞILMASI

JACK GREENBERG

27 yaşında bir avukat, 1954 yılında ABD Yüksek Mahkemesi'ni ırksal ayrımcılığın anayasaya aykırı olduğuna ikna eden yedi avukat arasında bulunuyordu. Jack Greenberg adlı bu avukat, 20. yüzyılın en önemli Yüksek Mahkeme kararı olarak nitelenen bu karardaki rolüne ilişkin deneyimini paylaşıyor ve Brown-Eğitim Kurulu davasının, ABD toplumu üzerindeki derin etkisini inceliyor. New York City'deki Columbia Üniversitesi'nde hukuk profesörü olan Greenberg, Crusaders in the Courts: How a Dedicated Band of Lawyers Fought for the Civil Rights Revolution (1994) adlı kitap dahil olmak üzere birkaç kitap yazmıştır.

17 Mart'ta açıklanan *Brown-Eğitim Kurulu* davasındaki karar, bir çığır açmıştır ve Yüksek Mahkeme'nin en önemli kararları arasında bulunmaktadır. Bu karar, özellikle Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi tarafından yapılan anayasaya uygunluk incelemesinin önemli sosyal değişikliğe yol açma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Brown kararı, Amerika'da ırklar arasındaki ilişkilerin dönüşüm geçirmesine önemli katkıda bulunmuştur. Brown ilkesi, ayrıca ülkenin kadınlar, bedensel engelli kişiler ve yaşlılar için eşitlik ilkesini benimsemesini sağlamış ve eşit muamele konusundaki bütün öteki talepleri gündeme getirmiştir. Ancak geleceğin yargıcu Thurgood Marshall liderliğindeki yedi avukat arasında bulunan ben, davada savunma yaptığımda, bunun bu kadar önemli sonuçlara yol açacağını öngöremezdik. Elde edeceğimiz zaferin okullarda ırk ayrımının kaldırılmasına yönelik yavaş bir ilerleme başlatacağımı tahmin etmiştik. Güneyde ortaya çıkacak olan yoğun direnci ve buna tepki olarak gelişen medeni ve siyasi haklar hareketini, 1960'ların medeni ve siyasi haklar mevzuatını ve öteki yayılan etkileri tahayyül etmemiştik.

9 Aralık 1952'de ve 8 Aralık 1953'te *Brown-Eğitim Kurulu* davası veya Okullarda Ayrımcılık Davaları olarak bilinen beş davadan biri olan Delaware'de açılan bir davada argümanlarımızı sunmak üzere Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi huzurundaydım. Amacı-

mız Yüksek Mahkeme'yi 1896'da karara bağladığı ve siyahlara sağlanan imkanların beyazlara sağlanan imkanlara eşit olması koşulu ile ırksal ayrımcılığı onaylayan (ayrı ancak eşit doktrini) *Plessy-Ferguson* davasındaki kararını bozmaya ikna etmekte. Bütün Delaware eyaletindeki tek Afrikalı Amerikalı avukat olan Louis L. Redding ile birlikte bu eyalette ortaya çıkmış olan bir davaya ilişkin görüşlerimizi sunduk.

Neden mahkemeye gitmiştik? Amacımızı gerçekleştirmenin daha etkin bir yolu yok muydu? Demokratik bir ülkede oy kullanma hakkının, bu tür ciddi haksızlıkları düzeltmek için yeterli olduğu düşünülebilir. Ancak söz konusu dönemde oy kullanma hakkı bir çok Afrikalı Amerikalı için bir hayalden ibaretti. Güneydeki yasa koyucular, bu durumu doğrudan reddetme, hile, gayri meşru kural değişiklikleri ve başka planlarla gerçekleştirmişlerdi. Tamamen beyazlardan oluşan seçmenler tarafından tekrar tekrar seçilen bu meclis üyeleri, Kongre'de büyük kıdem ve itibar kazanmışlardı ve herhangi bir mevzuat değişikliğini engelleyebilecek konumdaydılar.

Yargının bu adaletsizliğin düzeltilmesi için bir fırsat sunduğunu düşünüyorduk. ABD Anayasası, büyük ölçüde politikanın dışında kalan bağımsız bir yargı öngörmektedir. Bütün Amerikalıların temel haklarının, bu hükümetin çoğunluk tarafından seçilmesi ve çoğunluğun arzularını yansıtması durumunda bile kendi hükümetleri tarafından ihlal edilmesini önlemeyi amaçlayan Haklar Beyannamesi'ni de içermektedir. Buna rağmen, *Brown* davasında, adli sistemden çok şey istenmiştir. Ülkenin büyük bölümünde kökleri kölelik dönemine kadar uzanan ırksal ayrımcılığa son vermesini istedik.

Argümanlarımız başlıca iki noktaya dayanmaktaydı. İlk olarak beyazlar ve siyahların ayrı ayrı gittiği okulların nadiren eşit olduğunu belirttik. Siyahların gittiği okulların maddi ve ölçülebilir kriterlere göre (binalar, alanlar, bütçe, kitaplar, öğretmenler, vs.) daha alt düzeyde olması halinde eşit muamele ilkesine göre şikayetçi olan siyahların daha iyi okullara gönderilmesi gerekiyordu. Bu, ırk ayrımına mutlaka son verilmesini talep etmediği ve bunun yerine Afrikalı Amerikalıların gittiği okulların

durumunun iyileştirilmesine yönelik olduğu için sınırlı bir argümandı. Ancak okulların bu şekilde eşit hale getirilmesine kadar beyazlar ve siyahların aynı okula gitmesi gerekmektedir. Hiçbir mahkeme, okulların bu şekilde birleştirilmesi için karar almamıştı.

İkinci argümanımız ise ırk ayrımcılığının ayrı okullar gerçekten eşit olsalar bile anayasaya aykırı olduğu şeklindeydi.

Davamız, Delaware mahkemelerindeki davaları kazanmamıza karşın Güney Carolina, Virginia, Kansas, ve Columbia Bölgesindeki davacılar aleyhinde karar verilmesi nedeniyle öteki dört *Brown* davasından farklılık gösteriyordu. Delaware mahkemeleri, siyahların gittiği okulların alt düzeyde olduğu sonucuna varmış ve derhal öbür okullarla birleştirilmesi kararını vermişti. Ancak *Plessy* davasındaki karar ışığında ırk ayrımcılığının Anayasa'ya uygun olmadığı yolunda karar vermekten kaçınmışlardı. Eyalet, okullarda ayrımcılığa son verilmesi kararını ABD Yüksek Mahkemesi nezdinde temyiz etti. Bu nedenle, Mahkemenin vereceği karar çok önemliydi ve ben bunun farkındaydım.

27 yaşındaydım ve sadece 1949 yılından bu yana hukuk mesleğini icra ediyordum. O gün mahkemede konuşan avukatlar içinde en genci bendim. O anda bunu bilmiyordum ancak *Brown* davası, bir çoğu Ulusal Beyaz Olmayan Kişilerin Haklarını Savunma Derneği'nin vergiden muaf davalarla ilgilenen kuruluşu olarak oluşturduğu NAACP Yasal Savunma ve Eğitim Fonu (LDF) direktör-müşaviri olarak Thurgood Marshall'ın yerine geçtikten sonra olmak üzere Yüksek Mahkeme'de 40'dan fazla davada bir medeni ve siyasi haklar davasının savunmasını yapacaktım. Bundan kısa bir süre sonra LDF, ayrılarak bağımsız bir kuruluş oldu.

Bunu tahayyül etmek imkansız olmakla birlikte 1949 yılında avukatlığa başladığımda bir çok Afrika kökenli Amerikalı, restoranlarda kendilerine hizmet verilmeyen, otellere kabul edilmedikleri, trenlerde ve otobüslerde sadece siyahlara ayrılan yerlere oturmak zorunda oldukları, büyük mağazalarda elbiseleri denemelerine izin verilmeyen, işçi sendikalarının ayrı yerel sendikalara üye olmalarını istediği, işverenlerin, en güç ve en pis işleri yapmaları karşılığında daha az ücret ödediği eyaletlerde yaşıyorlardı. Teoride siyahların oy hakkı olmakla birlikte İç Savaş sonrası anayasal değişikliklerin köleliği kaldırması ve eyaletlerin her Amerikan vatandaşına yasalar önünde eşit koruma sağlamasını öngörmesi ve hiçbir Amerikalının "ırkı, rengi, veya daha önceki hizmetkarlık durumu nedeniyle" oy kullanma hakkından mahkum bi-

Jack Greenberg (soldan ikinci) ve NAACP Baş Avukatı Thurgood Marshall (en sağda) 1952 yılında Florida'daki bir davada savunma yapıyorlar (Telif Hakkı © Bettmann/CORBIS)

rakılamayacağını belirtmesine karşın uygulamada Güneyin büyük bölümünde oy kullanamıyorlardı.

MAHKEMEYE HAZIRLIK

Brown davası Yüksek Mahkemeye geldiğinde hepimiz çok titiz bir şekilde hazırlanmıştık. Eyaletlerdeki duruşmalar sırasında ilgili okullarla ilgili bütün hususları ve ırk ayrımının bu okullara giden çocuklar üzerindeki etkilerini dikkatli bir şekilde inceledim. Yasaları ve tarihi o kadar çok inceleyip analiz etmiştik ki bir çoğunu uyurken bile söyleyebilirdim. Delaware'deki mahkemede ve öteki mahkemelerde binalar, alanlar, teçhizat, kitaplar, öğretmenler ve öteki hususlarda kapsamlı deliller sunduk. Tanıklarımız arasında ırk ayrımının siyah çocukların dersleri öğrenmesini nasıl engellediği konusunda açıklamalar yapan eğitimciler, psikologlar ve bir psikiyatrist bulunuyordu. Daha sonra Louis Redding ve ben, argümanlarımızı eyalet yüksek mahkemesinde açıkladık. ABD Yüksek Mahkemesi için kapsamlı layihalar hazırladık. Yüksek Mahkeme'deki duruşmadan dört gün önce avukatlar ve hukuk profesörlerinden oluşan gerçek olmayan bir mahkeme önünde prova yaptık. Öteki davalardaki meslektaşlarımız da aynı şekilde hazırlık yaptılar. Yüksek Mahkeme'deki bütün davalarım için prova yaptım ve ilk olarak yargıç rolü oynayan bir kişi tarafından sorulmamış olan hiçbir soru Yüksek Mahkeme'de bana yöneltilmedi.

Yüksek Mahkeme'de yapılan bir konuşma, televizyonda veya gazetelerde anlatılandan çok farklıdır. Açıklama yapmadan önce avukatlar, Mahkeme'nin incelemekte

olduğu konulara ilişkin resmi yazılı argümanları içeren yazılı layihaları sunarlar. Avukatlar, davaya ilişkin açıklamalarını yaparken Yüksek Mahkeme'nin önünde bu layihalar, davadaki alt mahkemelerin görüşleri ve bidayet mahkemesine sunulmuş olan bütün kanıtlar ve ifadelerin zabıtları bulunur. Avukatlar, normal konuşma tonunda Yüksek Mahkeme'ye anayasal hükümler, öteki yasalar ve tarihçeleri, içtihatlar, bir davaya ilişkin maddi deliller, bir kararın sonuçları ve öteki hususlarda bilgi verirler. Burada bağırma, heyecanlı konuşmalar veya el kol hareketi yoktur. Her şey çok rasyonel görünür ve genellikle böyledir. Bazı avukatlar ara sıra bu geleneksel ve sakin konuşma tarzının dışına çıkarlar ve bu, kendi aleyhlerine olur. Yargıçlar, bir çok soru sorarlar ve avukatların yanıtlarını başka sorularla keserler.

Ben heyecanlı değildim. Hazırlanmak için gerekli her şeyi yapmıştım ve bilinmesi gereken her şeyi ve daha sonra ortaya çıkabilecekleri bildiğimi düşünüyordum. Bir kişinin heyecanlı olması sadece içinde bulunduğu durumdan değil aynı zamanda kişiliğinden kaynaklanır. Ben, güç durumlarda heyecanlanmam. Bu, pek iyi bir benzetme olmamakla birlikte bu özelliğim, II. Dünya Savaşı'nda yaşadıklarım ile ilgilidir. Iwo Jima'da sahile çıkarma yapan ilk grup arasında bulunan bir LST'de (Çıkartma Gemisi Tankı) görev yapıyordum. Muhtemelen heyecanlı olmam gerekiyordu ama değildim. Hazırlanmak için elimden gelen her şeyi yapmıştım.

Duruşmalar sırasında yargıçlardan hiç biri bize karşı hasmane bir tutum takınmadı. Ancak bir biri ardına sorular yönelttiler. Açıklamalarımız sona erdiğinde en az yüz soru sormuşlardı. Her zamanki gibi en çok soruyu eski bir hukuk profesörü olan Yargıç Felix Frankfurter yöneltmişti. Sorulan sorular arasında eşitliğin anlamının zaman içinde değişip değişmeyeceğinden Yüksek Mahkeme'nin bizim lehimize karar vermesi halinde ırk ayrımına derhal mi yoksa aşamalı olarak mı son vermesi gerektiğine kadar değişen sorular bulunuyordu. Delaware'de dava açan kişilerin çocukları, ırk ayrımının gayri meşru olmasından çok okulların eşit olmadığı gerekçesi ile beyazların gittiği okullara kabul edilmiş olduğundan Louis Redding ve bana, ırk ayrımı konusunda Yüksek Mahkeme'nin neden bir karar vermesini istediğimiz soruldu. Ben, en belirgin yanıtı verdim: okulların eşitlenmesi halinde ırk ayrımı yeniden uygulamaya konulabilirdi. Bütün öteki davalarda ırk ayrımının anayasaya aykırı olduğu yolunda karar verilmesi ancak Delaware'in bunun dışında tutulması anlamsız olurdu (Yüksek Mahkeme, Delaware dahil olmak üzere bütün davalarda ırk

Jack Greenberg (ortada), NAACP Hukuki Savunma Fonu'ndaki arkadaşları ile. Bu ekip Yüksek Mahkeme önünde *Brown-Eğitim Kurulu* davasının savunmasını yaptı. Thurgood Marshall, sağdan dördüncü kişi. (Resim, NAACP Legal Defense and Educational Fund, Inc.'den alınmıştır).

ayrımının anayasaya aykırı olduğuna karar verdi). Açıklamalarım sona erdiğinde söylemem gerektiği halde söylemediğim bir şey aklıma gelmedi.

KARŞI TARAF

Karşı tarafın liderliğini döneminin en tanınmış Yüksek Mahkeme müşaviri olan John W. Davis yapıyordu. Amerika Birleşik Devletleri başkanlığı için Demokratik Parti tarafından aday gösterilmişti. Yüksek Mahkeme önünde yüzlerce davada savunma yapmıştı. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en büyük hukuk firmasının başkanıydı. Duruşmada mükemmel bir savunma yaptı. Savunmasının temelinde 14. Değişiklik'teki eşit koruma hükmünün, okullardaki ırk ayrımının kaldırılmasını amaçlamadığı görüşü bulunuyordu. Ona göre Kongre'deki müzakerelerin hiç birinde böyle bir niyet ifade edilmişti. 14. Değişikliği kabul eden Kongre, federal idareye tabi olan Columbia Bölgesi'nde ayrı okul sisteminin sürdürülmesi için kaynak tahsis etmişti. Değişikliği onaylayan bazı Kuzey eyaletleri, okulları ayırmıştı. Hukuki içtihat konusunda Davis, Yüksek Mahkeme'nin bir çok kararında ayrı ancak eşit doktrinini kabul ettiğini belirtti. 1927'deki *Gong Lum – Rice* davasında Yüksek Mahkeme, Mississippi'deki ayrı okulların anayasaya uygun olduğu yolundaki mahkeme kararını onaylamıştı. Ancak Davis'in kuşkusuz anayasal kavramların evrim geçirdiği gerçeği ile başa çıkması gerekiyordu. Yargıçlardan birinin işaret ettiği gibi 1865'te eşit olarak kabul edilen bir şey, 1952'de böyle görülmebilir. Davis'in ortaya koyduğu içtihat kararları, tam olarak savunmasını desteklemiyordu ve nüfusun her kesiminin gittiği okullara devam

etmenin eğitim değeri nedeniyle lisans üstü ve mesleki eğitimde ırk ayrımını iptal eden son davaları açıklamakta güçlük çekti.

Davis, büyük bir kuramsal hata yaptı. Ezop'un masasındaki ağzında bir parça etle nehrin karşısına geçerken aç gözlülüğü yüzünden gördüğü başka bir eti almak için ağzındaki eti bırakan ancak daha sonra bunun ağzındaki etin bir yansıması olduğunu fark eden köpeği hatırlattı. Davis, bize siyahların ve beyazların gittiği okullar arasında mevcut olan veya kısa süre içinde olacak eşitlikle yetinmemizi ve sadece "prestij" kazanmak için bunu bir kenara atmamamızı tavsiye etti. Thurgood Marshall, bu hikayeden hareketle ikna edici bir şekilde "prestij" kazanmanın davanın özündeki mesele olduğunu anlattı. Irk ayrımı, siyahların kendilerini önemsiz hissetmelerine yol açıyor ve onları marjinalleştiriyordu. Eşitlik, eyaletin onlara öteki vatandaşlarla aynı düzeyde prestij sağlamasını gerektiriyordu.

Argümanlarımızı sunduktan sonra hepimiz davayı kazandığımızı düşünüyorduk. Ancak, Yüksek Mahkeme'nin kararını oybirliği ile alıp almayacağından emin değildik. Yüksek Mahkeme'deki müzakere tutanaklarının şu anda gösterdiği gibi bütün yargıçlar, ırk ayrımının anayasaya aykırı olduğunu düşünüyordu. Ancak, birkaç yargıç, Güneyde karşılaşılabilecek direnç nedeniyle böyle bir karara katılmakta isteksizdi. Uygulanması mümkün olmayan bir karar olarak Yüksek Mahkeme'nin itibarını tehlikeye atmak istemiyorlardı. Bu sorunu aşmak için Yüksek Mahkeme, ırk ayrımının anayasaya uygunluğu konusundaki kararı, böyle bir kararın nasıl uygulanacağı sorusundan ayırmaya karar verdi. 1954'te ırk ayrımının anayasaya aykırı olduğunu açıkladı. 1955'te okulların birleştirilmesine ilişkin standartları belirledi.

KARAR

Thurgood Marshall, muhtemelen mahkeme katipliğinden (ancak bunu hiç kimse bilemeyecek) davanın 17 Mayıs 1954'te karara bağlanacağını öğrendi. Yüksek Mahkeme'nin adli dönemine yakın olması nedeniyle muhtemelen şansını denedi ve o gün mahkemeye gitti. Gerçekten de karar o gün açıklandı. Ofisten beni aradı ve ben de öteki avukatlara haber verdim. Genellikle önemli bir davayı kazandığımızda ofiste kutlama yaptık. Ancak *Brown* davası, o kadar önemliydi ki fazla konuşmadan ofiste oturduk ve dolaştık. Kuşkusuz, o gün ve daha sonraki günlerde bir çok basın toplantısı düzenlendi.

ABD Yüksek Mahkemesi'nin ilk Afrikalı Amerikalı Başkanı olan Thurgood Marshall, 1967-1992 yılları arasında görev yaptı. Marshall, NAACP hukuki savunma ekibinin başkanı olarak, *Brown-Eğitim Kurulu* davasındaki savunmaya öncülük etti (AP/WWP Foto).

Yüksek Mahkeme, gerçekten de okullarda ırk ayrımının anayasaya aykırı olduğu konusundaki kararı oybirliği ile almıştı. Mahkeme Başkanı Earl Warren, yazılı gerekçesinde tarihsel konulardaki argümanların kesin olmadığını belirtti ancak Afrikalı Amerikalı öğrencilerin lisans üstü ve meslek okullarına kabul edilmesini öngören son içtihat kararları konusundaki görüşümüzü kabul ettiğini kaydetti. Yüksek Mahkeme, ayrıca ırk ayrımının zararlı etkilerini vurguladı:

"Beyaz ve siyah çocukların okullarda birbirlerinden ayrılması, siyah çocuklar üzerinde olumsuz bir etki yaratmaktadır. Bu etki, ırkların ayrılması politikası genellikle zenci grubunun aşağı bir sınıf olduğunu gösterdiği şeklinde yorumlandığı için yasaya dayandığında daha da fazla olmaktadır. Aşağılık duygusu, bir çocuğun öğrenme isteğini etkilemektedir. Bu nedenle yasaya dayanan ırk ayrımcılığı, bir zenci çocuğun eğitimsel ve zihinsel gelişimini geciktirmekte ve bazılarını, irksal olarak bütünleştirilmiş bir okul sisteminde elde edebilecekleri faydalardan mahrum bırakmaktadır."

Ancak, *Brown* kararının etkisi, devlet okullarının da ötesine geçti. Yaşamın öteki alanlarına ilişkin davalarda

açıkça görüldüğü şekilde Yüksek Mahkeme, eyaletler tarafından uygulanan her türlü ırk ayrımını yasaklama eğilimini sergiledi.

Sözlü argümanlarda dile getirilen konulardan biri de Güneyin, okulların birleştirilmesi konusundaki bir mahkeme kararına uyup uymayacağıydı. Bazıları, buna şiddetli bir direnç olacağını hatta şiddet olaylarının patlak vereceği görüşünü savundu. Gerçekten de bir veya daha fazla yargıçın, böyle bir sonucun Yüksek Mahkeme'nin kurumsal konumu ve itibarını tehlikeye atabileceği kaygısıyla karara karşı çıkması mümkündü. Yüksek Mahkeme, kararın uygulanması konusunu ayırmak için okulların nasıl birleştirileceği konusunda ayrı bir oturum düzenlemeyi kararlaştırdı. Bu konu, genellikle *Brown II* olarak adlandırılan bir gerekçeli kararda çözüme bağlandı. *Brown II* kararında Yüksek Mahkeme, okulların birleştirilmesine karşı tutumun, bir gecikmeyi haklı göstermeyeceğini ancak okulların, öğretmenlerin ve öğrencilerin yeniden düzenlenmesi gibi idare değişiklikler yapmaları için biraz zamana ihtiyaçları olduğunu belirtti. Bu güçlüklerin varlığının kabul edildiğine işaret eden bir cümlede *Brown II* Mahkemesi, ırk ayrımına son verilmesi sürecinin “uygun bir hızla” gerçekleşmesi gerektiğini bildirdi.

Bu ifadelerin, okulların birleştirilmesi hızının, buna karşı olanlar tarafından yavaşlatılmasına imkan verip vermediği konusunda çeşitli tartışmalar yaşandı. Uygulama kararının yazılmasında kullanılacak herhangi bir ifade, *Brown* kararına karşı yasaların ırk ayrımını öngördüğü eyaletlerdeki yoğun tepkileri engelleyemezdi. Kararın uygulanması için kullanılacak imkanlar yeterli değildi. Üçü dışında (Lyndon Johnson, Albert Gore Sr., ve Estes Kefauver) bütün Güneyli kongre üyeleri ve senatörler, Yüksek Mahkeme'yi kınayan bir Kongre Güney Beyannamesini imzaladılar. On bir Güney eyaleti, (İç Savaşın başında kabul ettikleri kararlara benzeyen) Müdahale ve İptal Kararlarını kabul ettiler. Bazı Güney eyaletleri, okulların birleştirilmesi uygulamasına karşı mücadele yürütmeyi amaçlayan hükümet kuruluşları olan Eyalet Egemenlik Komisyonlarını kurdular. Alabama, Georgia, Louisiana, Mississippi, Kuzey Carolina, Güney Carolina ve Virginia eyaletlerinde siyah öğrencileri kabul ettikleri taktirde okulların kapatılmasını öngören yasalar çıkarıldı. Arkansas eyaleti, zorunlu eğitim yasasını iptal etti.

Bazı eyaletler, faaliyetlerinin sınırlandırılması veya çalışmalarının engellenmesi amacıyla Ulusal Beyaz Olmayan Kişilerin Haklarını Savunma Derneği ve NAACP

Yasal Savunma ve Eğitim Fonu'na karşı dava açtılar. Bu taktik, iki önemli Yüksek Mahkeme kararı ile engellendi. Eyalet barolarının yetkilileri, Virginia, Mississippi, Florida ve başka yerlerde temel hak ve özgürlükleri savunan avukatların barolardan ihraç edilmesi için işlemler başlattılar. Bu çabalar, etkin savunma ile engellendi. Okulların birleştirilmesini engellemeye çalışan eyaletler, siyah çocukların okul değiştirmek için karmaşık idari işlemleri tamamlamalarını şart koşan Öğrenci Yerleştirme veya Öğrenci Tahsis yasalarını uygulamaya koydular. Okulların birleştirilmesini talep edecek kadar cesur olan bazı siyah aileler, saldırıya uğradı, işlerinden atıldılar veya çiftlikleri veya işletmeleri için kredi başvuruları reddedildi. Bunlar, öteki siyahları caydırmaya yönelik stratejilerdi.

Bu saldırılara karşı mücadele etmek ve okulların birleştirilmesi için kullanılacak hemen hiç imkan yoktu. Okulların birleştirilmesi mücadelesinin bir bölümünde Delaware, Alabama ve Louisiana eyaletlerinde sadece birer siyah avukat vardı ve öteki Güney eyaletlerinde de sayıları çok azdı. Bu, 1950'ye kadar Güneydeki herhangi bir eyalette tanınmış bir eğitim kurumundan diploma veya mesleki diploma almaları konusunda siyahlara uygulanan hemen hemen istisnasız bir yasağın sonucuydu. (*Brown* kararından sonra bile 1960'ların sonuna kadar siyahların Mississippi, Georgia, Alabama ve Güney Carolina'da üniversitelere kabul edilmeleri için dava açılması gerekiyordu. ABD Adalet Bakanlığı, 1964'e kadar okulların birleştirilmesi konusunda yetkiye sahip değildi).

KAPSAMLI ETKİLER

Buna rağmen, zaman içinde *Brown* kararı, iddialarını hedeflerini gerçekleştirdi. Bunlar sadece okullarda ırk ayrımını sona erdirmekle kalmadı. Aynı zamanda 1931'de NAACP'ye 14. Değişiklikteki eşit koruma maddesini ihlal edecek şekilde siyahların gittiği okullara yetersiz kaynak ayrılmasına itiraz etmesi tavsiyesinde bulunan Nathan Margold'un belirttiği gibi Afrikalı Amerikalılar arasında isyan ruhunu harekete geçirdi. *Brown* kararı, medeni haklar hareketine esin kaynağı oldu: oturma grevleri (siyahların restoranlarda sadece beyazlara ayrılan masalara oturmaları ve kendilerine hizmet verilmeye kadar kalkmayı reddetmeleri), Özgürlük Seyahatleri (siyahlar ve beyazların trenlerin ve otobüslerin yasak bölümlerinde birlikte seyahat etmeleri ve beyazların, beyazlara ayrılan ön koltuklara oturmaları)

ve Martin Luther King Jr. öncülüğünde gerçekleştirilen bir dizi yürüyüş.

Bütün mahkemeler aynı şekilde göstericileri korudu. Protesto gösterileri ile birlikte yasal alandaki girişimler, 1964 yılında Medeni ve Siyasi Haklar Yasası'nın ve 1960'ların ortalarında benzer yasaların kabul edilmesini sağladı. *Brown* kararı, ülkedeki ırk sorunlarını çözmekle birlikte, bir çok açıdan büyük bir başarıydı. Bir çok olumlu sosyal değişim, en azından kısmen *Brown* kararı sonucu gerçekleşmiştir. 1965 yılındaki Oy Kullanma Hakları Yasası sonucunda bugün Kongre'de 43 siyah üye (aşağı yukarı, yıldan yıla) bulunmaktadır. Tamamı değilse bile bir çok büyük kentin belediye başkanları, siyahtır veya geçmişte bu görevi siyahlar üstlenmiştir. Kamuya açık yerler bütün ülkede beyazlar ve siyalara eşit ölçüde açıktır ve herkes, özgürce istediği yere girebilmektedir. Birkaç yıl önce Memphis, Tennessee'de bir restorana gittim ve yakınimdaki masada beyaz ve zenci bir çiftin el ele oturduğunu gördüm. 1964 Medeni Haklar Yasası'nın kamuya açık yerleri yeniden düzenlemesinden önce bu genç siyah adamın, taciz edilmesi veya saldırıya uğraması olasılığı çok yüksekti.

İstihdamda eşitlik giderek bir gerçeğe dönüşmüştür. Artık ırksal olarak ayrılmış işçi sendikaları yoktur. Adil konut yasaları etkin şekilde uygulanmaktadır ve siyahların daha az gelir elde etmeleri durumu değiştiği takdirde durum daha da iyileşecektir. Time Warner, Xerox, Citibank, Merrill Lynch ve American Express gibi büyük Amerikan şirketlerinin genel müdürleri beyazdır. 1949 yılında avukatlığa başladığımda tek bir siyah avukatın bulunduğu eyaletler vardı ve siyah avukatların üye olduğu baronun çok az üyesi vardı. O günlerde Güneydeki hiçbir yerde, bir siyah, Washington D.C.'deki Howard Üniversitesi ve Nashville, Tennessee'deki Meharry Tıp Fakültesi dışında tanınmış bir okuldaki diploma veya mesleki derece alamazdı. Kuzeyde resmi bir yasaklama olmamasına karşın siyahların yararlanabileceği fırsatlar

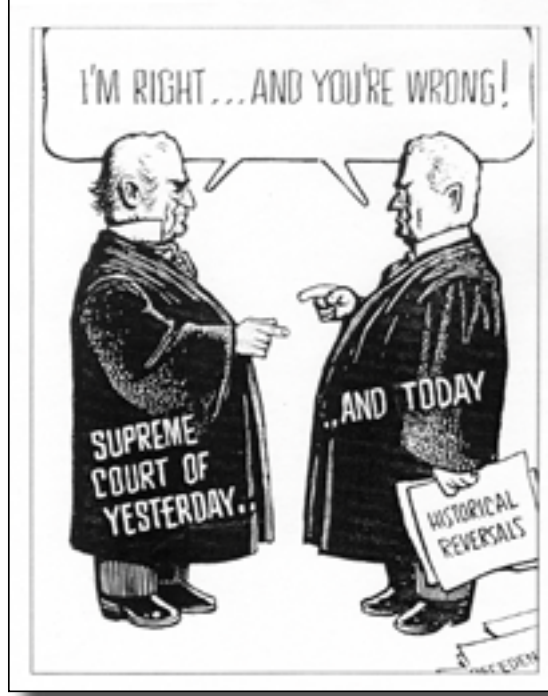
sınırlıydı. 1948 yılında gittiğim Columbia Hukuk Fakültesi'ndeki sınıfta hiç Amerikalı siyah öğrenci yoktu ve 1945'teki üniversite sınıfta sadece bir siyah öğrenci vardı. Bugün Afrikalı Amerikalıların yaklaşık yüzde 17'si üniversite mezunudur.

Bu söylediklerimin hiç biri, tam eşitliğin gerçekleştirildiği anlamını taşımıyor. Gelir, refah, sağlık ve mahkumiyet gibi alanlardaki veriler, siyahların yaşamlarının beyazların yaşamı kadar iyi olmadığını bir çok açıdan teyit ediyor. Bununla birlikte *Brown* kararı, Amerikalıların kendi Anayasalarının ideallerini gerçekleştirme konusundaki kararlılıklarını ve Yüksek Mahkememizin önemli değişime aracılık edebileceğini göstermeye devam etmektedir. Kuşkusuz, muazzam bir değişiklik meydana gelmiştir. ■

Bu yazıda belirtilen görüşler yazara aittir.

ÖNEMLİ KARARLAR

Bu karikatür, Yüksek Mahkeme'nin hukuki içtihatlara büyük önem vermekle birlikte yasaları, günün koşulları ışığında yorumladığına da işaret etmektedir. (Kaynağı bilinmiyor)

“Yüksek Mahkeme, deneyimlerinden çıkardığı derslere ve daha iyi muhakemenin gücüne saygı göstermekte ve fen bilimlerinde çok yararlı olan deneme ve yanılma sürecinin kullanılmasının yargı için de uygun olduğunu kabul etmektedir.”

Louis D. Brandeis, ABD Yüksek Mahkemesi Üyesi,
Burnet-Coronado Oil and Gas Co. Davası, 1932

Yüksek Mahkeme, 1790'da ilk toplantısını yapmasından bu yana hükümetin yetkilerinden medeni ve siyasi haklara ve basının özgürlüğüne kadar her konuda binlerce görüş açıklamıştır. Bu kararların bir çoğunun fazla bilinmemesine ve kamuoyunu fazla ilgilendirmemesine karşın bazıları, Amerikan tarihindeki etkileri nedeniyle farklılık göstermektedir. En önemli davalardan bazıları, burada özetlenmektedir.

MARBURY-MADISON DAVASI (1803)

Sık sık Yüksek Mahkeme'nin tarihindeki en önemli karar olarak nitelendirilen *Marbury-Madison* davasındaki karar, anayasaya uygunluk incelemesi ilkesi ve Yüksek Mahkeme'nin yasama ve yürütmenin kararlarının anayasaya uygunluğunu belirleme yetkisini tesis etmiştir.

Dava, bir Demokrat-Cumhuriyetçi olan Thomas Jefferson'un, bir Federalist olan Başkan John Adams'ı yenilgiye uğrattığı 1800 yılındaki başkanlık seçiminin ardından ortaya çıkan bir siyasi anlaşmazlıktan kaynaklanmıştır. Adams yönetiminin son günlerinde Federalistlerin çoğun-

lukta bulunduğu Kongre, Columbia Bölgesi için 42 sulh hakimi dahil olmak üzere çeşitli adli kadrolar oluşturdu. Senato, bu atamaları kabul etti ve Başkan da imzaladı. Bu atamaların mühürlenmesi ve gönderilmesinden eyalet sekreteri sorumluydu. Ancak son andaki telaş nedeniyle görevden ayrılacak olan eyalet sekreteri, atamaları, William Marbury dahil olmak üzere dört sulh hakimine göndermedi.

Başkan Jefferson yönetimindeki yeni eyalet sekreteri olan James Madison, yeni yönetimin, Federalistlerin kendi parti üyelerini yargıya yerleştirmeye çalıştığı için tepki duyması nedeniyle atamaları göndermeyi reddetti. Marbury, Madison'un atama kararını kendisine göndermesi için Yüksek Mahkeme'de dava açtı.

Mahkeme, Marbury lehine karar verdiği taktirde Madison yine de atama kararını göndermeyi reddedebilirdi ve Yüksek Mahkeme'nin elinde kararını uygulatacak hiçbir güç yoktu. Mahkeme, Marbury aleyhine karar vermesi durumunda Jefferson yönetimine, Marbury'nin yasal olarak hak kazandığı bir göreve gelmesini engelleme imkanını vererek yönetime adli yetkilerini devretme riski ile karşılaşacaktı. Yüksek Mahkeme Başkanı John Marshall, Yüksek Mahkeme'nin bu davada karar alma yetkisi olmadığı yolunda karar vererek bu ikilemi çözdü. Marshall, Adliye Yasası'nın Mahkeme'ye bu yetkiyi veren 13. Maddesinin, Yüksek Mahkeme'nin Anayasa'da tanımlanan yetkisini genişlettiği için anayasaya uygun olmadığını bildirdi. Yüksek Mahkeme, bu davada karar vermeyeceğini açıklayarak hukuk sistemindeki son hakem konumunu sağlamlaştırdı.

GIBBONS-OGDEN DAVASI (1824)

Konfederasyon Antlaşması çerçevesinde kurulan Amerika Birleşik Devletleri'nin ilk hükümeti, eyaletler arası ticaret dahil olmak üzere yeni ülkenin ekonomisini düzenleme konusunda gerekli yetkilere sahip olmadığı için kısmen zayıftı. Anayasa, ABD Kongresi'ne "... eyaletler arasında ... ticareti düzenleme..." yetkisini vermekle birlikte, ekonomik konularda denetimi ellerinde tutmak isteyen eyaletler, bu yetkiye sık sık itiraz ediyordu.

1800'lerin başında New York eyaleti, New York ve New Jersey arasında buharlı gemi işleten kişilerin, New York'dan bir ruhsat almalarını şart koşan bir yasayı kabul etti. Aaron Ogden'in böyle bir ruhsatı vardı ancak Thomas Gibbons'un yoktu. Ogden, kendisi ile rekabet eden Gibbons'un New York eyaletinin izine sahip olmadığını

öğrenince Gibbons'un faaliyetlerinin durdurulması için dava açtı.

Gibbons, 1793 tarihli Kıyı Gemiciliği Yasası çerçevesinde kıyılarda gemi seferi düzenlemek için federal bir ruhsat almıştı. Ancak, New York Eyaleti mahkemeleri, Ogden'in bir New York Eyaleti ruhsatı almamış olması nedeniyle yasayı ihlal ettiği yolundaki iddiasını kabul etti. Ancak Gibbons, konuyu Yüksek Mahkeme'ye götürdüğünde yargıçlar, ABD Kongresi'nin ticareti düzenleme yetkisini ihlal ettiği gerekçesiyle New York Eyaleti yasasını anayasaya aykırı bulup iptal etti. Mahkeme, kararında "Düzenleme" kelimesi, doğası nedeniyle düzenlenecek şey üzerinde tam yetki olduğunu belirtir. Bu nedenle aynı konuda aynı işlemi yapacak olan bütün öteki kişilerin fiillerini yasaklar" ifadesini kullandı.

ULUSAL İŞÇİ İLİŞKİLERİ KURULU (NLRB)- JONES & LAUGHLIN STEEL CORP. DAVASI (1937)

Gibbons-Ogden davasına ilişkin karar, Kongre'nin eyaletler arası ticareti düzenleme konusundaki yetkisini teyit ederken *NLRB-Jones & Laughlin* davasında verilen karar, kongrenin ticareti düzenleme yetkisini, eyaletler arası ticaret yapan sektörlerin ticari uygulamalarının düzenlenmesini kapsayacak şekilde genişletti.

Ülkedeki en büyük çelik üreticilerinden biri olan Jones & Laughlin, sendikacılık faaliyetlerinde rol aldıkları gerekçesi ile 10 personeli işten çıkararak Ulusal İşçi İlişkileri Yasası'nı ihlal etti. Bu yasa, çeşitli adil olmayan çalışma uygulamaları yasaklıyor ve işçilerin, sendika kurarak toplu sözleşme görüşmeleri yapma haklarını koruyordu. Şirket, işçilerin geri alınması konusuna NLRB tarafından verilen emre uymayı kabul etmedi. Bir bölge istinaf mahkemesi, Kurul'un kararının uygulanması yolundaki başvuruyu reddetti ve Yüksek Mahkeme, davayı inceledi.

Bu davada söz konusu olan Kongre'nin eyaletler arası ticaret yapan şirketlerin "yerel" faaliyetlerini, yani bir eyalet içinde gerçekleşen faaliyetlerini düzenleme yetkisine sahip olup olmadığıydı. Jones & Laughlin, fabrikasındaki koşulların eyaletler arası ticareti etkilemediğini ve bu nedenle Kongre'nin düzenleme yetkisi dışında olduğunu iddia etti. Yüksek Mahkeme, bunu kabul etmedi ve şöyle dedi: "Bu [imalat] faaliyetlerinin işçi-işveren anlaşmazlığı nedeniyle durması, eyaletler arası ticareti çok ciddi şekilde etkileyecektir.... Deneyimler, çalışanların örgütlenme ve toplu sözleşme yapmak amacıyla kendi tem-

Ernesto Miranda (sağda), avukatı ile birlikte
(Telif hakkı © Bettmann/CORBIS)

silicilerini seçme hakkının, çalışma yaşamındaki barışın temel bir şartı olduğunu yaygın şekilde göstermiştir.” Ulusal Çalışma Yaşamı İlişkileri Yasası’nın anayasaya uygunluğunu teyit eden Yüksek Mahkeme’nin kararı ile sendikalar bir zafer kazanmış ve sanayinin federal hükümet tarafından daha kapsamlı şekilde düzenlenmesinin yolu açılmıştır.

BROWN – EĞİTİM KURULU DAVASI (1954)

Bu tarihi davadan önce, bir çok eyalet ve Columbia Bölgesinde Yüksek Mahkeme’nin 1896 yılında *Plessy-Ferguson* davasında verdiği ve okulların eşit olması halinde ırk ayrımına izin veren karar çerçevesinde beyaz ve siyahlar için ayrı okullar bulunuyordu. 1951’de Topeka, Kansas’ta Oliver Brown, sekiz yaşındaki kızı adına kentın eğitim kuruluna karşı dava açarak bu “ayrı ancak eşit” doktrinine itiraz etti. Brown, kızının, 21 sokak ileri-deki siyahların gittiği okul yerine beş sokak uzaklıktaki beyazların gittiği okula alınmasını istiyordu. Okulların büyük ölçüde eşit olduğu sonucuna varan bir federal mahkeme, Brown aleyhine karar verdi.

Bu arada, Güney Carolina, Virginia ve Delaware’deki öteki bazı siyah çocukların anne ve babaları da benzer davalar açtılar. Delaware’deki mahkeme, siyahların gittiği okulların beyaz okulları kadar iyi olmadığı yolunda karar verdi ve siyah çocukların, beyazların gittiği okullara kabul edilmesi için emir verdi. Ancak okul yetkilileri, kararı Yüksek Mahkeme nezdinde temyiz ettiler.

Yüksek Mahkeme, bütün bu davalara ilişkin açıklamaları aynı anda dinledi. Siyah davacılar tarafından sunulan layihalar, ırk ayrımının siyah çocuklar için neden zararlı olduğunu açıklayan psikologlar ve sosyal bilimcilerin sunduğu veriler ve ifadelerini de içerdi. Yüksek Mahkeme 1954’de oy birliği ile “...eğitim alanında 31 ayrı ancak eşit” doktrininin yeri olmadığı” sonucuna vardı ve devlet okullarında ırk ayrımının siyah çocukları “On-dördüncü Anayasa Değişikliğinde garanti edilen yasalar önünde eşit koruma” hakkından mahrum bıraktığı yolunda karar verdi.

GIDEON-WAINWRIGHT (1963)

MIRANDA-ARIZONA (1966)

1960’lardaki iki Yüksek Mahkeme kararı, suç işlemekle suçlanan kişilerin haklarını destekledi.

Clarence Earl Gideon, 1961 yılında Florida’da bir bilyardo salonuna hırsızlık amacıyla girdiği gerekçesiyle tutuklandı. Kendisini savunmak için mahkeme tarafından görevlendirilecek bir avukat talep ettiğinde yargıç, isteğini reddetti ve eyalet yasalarının sadece bir kişinin ölümüne ilişkin olan veya ölüm cezasını gerektiren davalarda bir avukat atanmasını öngördüğünü bildirdi. Gideon, kendi savunmasını yaptı ve suçlu bulundu. Cezaevinde kütüphanede saatlerce hukuk kitaplarını okuduktan sonra Yüksek Mahkeme’ye el yazısı ile davasını

incelemesi için bir mektup gönderdi. Yüksek Mahkeme, Gideon'un adil bir şekilde yargılanmadığını belirledi ve her eyaletin suç işlemekle suçlanan ve avukat tutacak parası olmayan kişiler için avukat temin etmesi gerektiğini bildirdi. Gideon, bir avukatın yardımı ile yeniden yargılandıktan sonra beraat etti.

Bundan sadece üç yıl sonra Yüksek Mahkeme, sanıkların mahkemeye çıkmadan çok önce avukat tutma hakkına sahip olması gerektiği yolunda bir karar verdi. Ernesto Miranda, Arizona'da adam kaçırma ve tecavüz suçundan mahkum olmuştu. Mahkumiyet kararı, Miranda'nın, kendisine bir avukatın eşlik etmesi hakkına sahip olduğu bildirilmeden iki saatlik sorgulamadan sonra polis memurlarına yaptığı itirafa dayanmıştı. Yüksek Mahkeme, kararında polis memurlarının, tutuklama yaparken şu anda Miranda uyarıları olarak bilinen sanıkların sessiz kalma hakkına sahip oldukları, söylebilecekleri herhangi bir şeyin kendilerine karşı kullanılabileceği, sorgulama sırasında yanlarında bir avukat bulunabileceği ve avukat tutacak güçleri yoksa kendileri için bir avukat temin edileceği konusunda uyarıda bulunmaları gerektiğini bildirdi.

Miranda-Arizona davasındaki karar, Miranda uyarılarının Amerikan sinemaları ve televizyon programlarındaki film ve dizilerde sık sık gösterilmesi nedeniyle Yüksek Mahkeme'nin en iyi bilinen kararlarından biridir. Ancak, 1999'da bir federal temyiz mahkemesi, mahkum olan bir banka soyguncusunun haklarının kendisine doğru biçimde okunmadığını iddia ettiği *Dickerson-Amerika Birleşik Devletleri* davasında, bu karara itiraz etti. Haziran 2000'e Yüksek Mahkeme, Dickerson davasındaki kararı 7'ye karşı 2 oyla bozarak *Miranda* kararının geçerli olduğunu yeniden teyit etti.

NEW YORK TIMES CO. – SULLIVAN DAVASI (1964)

ABD Anayasası'nda yapılan Birinci Değişiklik, basın özgürlüğünü garanti etmektedir. Ancak Yüksek Mahkeme, uzun yıllar boyunca medyayı bir kişinin itibarını zedeleyen yanlış bilgilerin yayımlandığı iddialarına ilişkin hakaret davalarına karşı korumak için Birinci Değişikliği kullanmaktan kaçındı. Yüksek Mahkeme'nin *New York Times Co.-Sullivan* davasındaki kararı, kamu yetkililerinin sadece yayınlanan bilgilerin doğru olmadığını kanıtlayarak hakaret davasını kazanamayacaklarını bildirerek Amerika Birleşik Devletleri'nde bu alanda bir çığır açtı. Yüksek Mahkeme, davacının, ayrıca gazeteci-

lerin veya yazı işleri müdürlerinin “gerçek kötü niyetle” hareket ettiklerini ve “doğru olup olmadığına dikkat etmeden” yayınladıklarını kanıtlaması gerektiğini belirtti.

Bu dava, Alabama'da 1960'ta tutuklanmış olan siyasi ve medeni haklar lideri Martin Luther King Jr.'ın mahkemede savunulması için Güney Hristiyan Liderliği Konferansı tarafından para toplamak amacıyla *New York Times* gazetesine verilen tam sayfa bir ılandan kaynaklanmıştı. Montgomery, Alabama'da emniyet müdürlüğünden sorumlu olan bir şehir komisyonu üyesi olan L.B. Sullivan, ılanda, şehir emniyet müdürlüğünün işlemleri konusunda yanlış bilgi verilerek kendisine hakaret edildiğini ileri sürdü. Sullivan, ilanı veren din adamları ve ilanın doğruluğunu kontrol etmemiş olan *New York Times*'a karşı dava açtı.

İlanda bazı yanlışlar vardı ve bir jüri, Sullivan'a US\$ 500,000 ödenmesine karar verdi. Times ve medeni haklar liderleri, Yüksek Mahkeme nezdinde kararı temyiz ettiler. Yüksek Mahkeme, oy birliği ile lehlerinde karar verdi. Mahkeme, kararında hakaret davalarının “devlet memurlarının resmi fiillerinin eleştirilmesine karşı yaptırım uygulanması için kullanılmayacağına” ve eleştiride bulunanların, yapacakları açıklamaların doğru olduğunu garanti etmelerinin istenmesinin otosansüre yol açacağını belirtti. Mahkeme, *Times* veya din adamlarının, ilanı kötü niyetle yayınladıkları konusunda herhangi bir kanıt bulunmadığını bildirdi. ■

An Outline of U.S. Government adlı yayından alınmıştır. ABD Dışişleri Bakanlığı (<http://usinfo.state.gov/products/pubs/outusgov/ch6.htm>)

YÜKSEK MAHKEME YARGIÇLARI

Smithsonian Institution'dan Richard Strauss tarafından çekilen resim. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Koleksiyonu

ABD Yüksek Mahkemesi'nin şu andaki yargıçlarının resmi. Ön sıra soldan sağa: Antonin Scalia, John Paul Stevens, Mahkeme Başkanı William H. Rehnquist, Sandra Day O'Connor ve Anthony M. Kennedy. Arka sıra soldan sağa: Ruth Bader Ginsburg, David Hackett Souter, Clarence Thomas ve Stephen G. Breyer. Yargıçların tam biyografileri, Yüksek Mahkeme'nin <http://www.supremecourtus.gov/about/biographiescurrent.pdf> web sitesinde bulunabilir.

Yüksek Mahkeme Başkanı William H. Rehnquist, 1924'te Milwaukee, Wisconsin'de doğdu. California'daki Stanford Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı ve Phoenix, Arizona'da hukuk mesleğine girdi ve 1969 ile 1971 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri Adalet Bakanlığı yardımcılığı görevinde bulundu. Başkan Richard Nixon, Rehnquist'i Yüksek Mahkeme'ye aday gösterdi. 1972 yılında üye olarak göreve başladıktan sonra 1986'da Başkan Ronald Reagan, kendisini mahkeme başkanlığına aday gösterdi.

Yüksek Mahkeme Üyesi John Paul Stevens, 1920'de Chicago, Illinois'te doğdu. Chicago'daki Northwestern Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı ve Illinois'de hukuk mesleğine girdi. 1970'ten 1975'e kadar Yedinci Bölgede ABD İstinaf Mahkemesi yargıçlığı olarak görev yaptı. Başkan Gerald Ford, Stevens'i Yüksek Mahkeme üyesi olarak aday gösterdi ve 1975'te göreve başladı.

Yüksek Mahkeme Üyesi Sandra Day O'Connor, 1930'da El Paso, Texas'ta doğdu. California Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı ve Arizona'da hukuk mesleğine başladı. Burada, başsavcı asistanı, eyalet senatörü ve Maricopa İlçe Üst Mahkemesi ve Arizona Temyiz Mahkemesi yargıçlığı olarak görev yaptı. Başkan Ronald Reagan, Yüksek Mahkeme'de görev yapan ilk kadın olan O'Connor'ı, üyeliğe aday gösterdi. O'Connor, 1981 yılından bu yana görev yapıyor.

Yüksek Mahkeme Üyesi Antonin Scalia, 1936'da Trenton, New Jersey'de doğdu. Cambridge, Massachusetts'deki Harvard Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı. 1982'de Columbia Bölgesi İstinaf Mahkemesi yargıçlığı olarak atanmadan önce avukat, hukuk profesörü ve bir hükümet yetkilisi olarak görev yaptı. Scalia, Başkan Ronald Reagan tarafından aday gösterildi ve ABD Yüksek Mahkemesi'ndeki görevine 1986'da başladı.

Yüksek Mahkeme Üyesi Anthony M. Kennedy, 1936'da Sacramento, California'da doğdu. Cambridge, Massachusetts'deki Harvard Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı ve San Fransisco ve Sacramento, California'da hukuk mesleğini icra etti. 1975'te Dokuzuncu Bölge İstinaf Mahkemesi yargıcılığına atandı. Kennedy, Başkan Ronald Reagan tarafından aday gösterildi ve ABD Yüksek Mahkemesi'ndeki görevine 1988'de başladı.

Yüksek Mahkeme Üyesi David Hackett Souter, 1939'da Melrose, Massachusetts'te doğdu. Cambridge, Massachusetts'deki Harvard Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı ve New Hampshire başsavcı asistanı, başsavcı yardımcısı ve başsavcısı olarak görev yaptı. New Hampshire Üst Mahkemesi ve New Hampshire Yüksek Mahkemesi üyesiydi. Başkan H. W. Bush, Souter'i ABD Yüksek Mahkemesi üyeliğine aday gösterdi ve 1990'da göreve başladı.

Yüksek Mahkeme Üyesi Clarence Thomas, Savannah, Georgia yakınlarında 1948'de doğdu. New Haven, Connecticut'taki Yale Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı. Özel avukatlık yaptı ve ABD Eşit İstihdam Fırsatları Komisyonu başkanlığı dahil olmak üzere çeşitli kamu görevlerinde bulundu. 1990'da Columbia Bölgesi İstinaf Mahkemesi yargıcı olarak atandı. Başkan George H.W. Bush tarafından Yüksek Mahkeme'ye aday gösterilen Thomas, 1991'de üye olarak göreve başladı.

Yüksek Mahkeme Üyesi Ruth Bader Ginsburg, 1933'te Brooklyn, New York'ta doğdu. New York City'deki Columbia Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı. Hukuk profesörü ve Amerikan Medeni Haklar Birliği genel avukatı olarak görev yaptı. 1980'de Columbia Bölgesi İstinaf Mahkemesi yargıcı olarak atandı. Başkan Bill Clinton tarafından ABD Yüksek Mahkemesi'ne aday gösterilen Ginsburg, 1993'te göreve başladı.

Yüksek Mahkeme Üyesi Stephen G. Breyer, 1938'de San Fransisco, California'da doğdu. Cambridge'deki Harvard Üniversitesi'nden hukuk diploması aldı. Hükümette ve üniversitelerde çalıştı ve 1980 ile 1990 arasında Birinci Bölge İstinaf Mahkemesi yargıcı olarak görev yaptı. Başkan Bill Clinton tarafından ABD Yüksek Mahkemesi'ne aday gösterilen Breyer, 1994'te göreve başladı. ■

Fotoğraflar

Mahkeme Başkanı William H. Rehnquist: Fotoğraf, Richard Strauss tarafından çekilmiştir. Smithsonian Institution, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Koleksiyonu.

Yargıç John Paul Stevens: Fotoğraf, Steve Petteway tarafından çekilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Koleksiyonu.

Yargıç Sandra Day O'Connor: Fotoğraf, Dane Penland tarafından çekilmiştir.

Yargıç Antonin Scalia: Fotoğraf, Ulusal Coğrafya Derneği'ne aittir. Smithsonian Institution, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'nden alınmıştır.

Yargıç Anthony Kennedy: Fotoğraf, Robin Reid tarafından çekilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'nden alınmıştır.

Yargıç David Souter: Fotoğraf, Joseph Bailer tarafından çekilmiştir. National Geographic, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'nden alınmıştır.

Yargıç Clarence Thomas: Fotoğraf, Hugh Talman tarafından çekilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Koleksiyonu.

Yargıç Ruth Bader Ginsburg: Fotoğraf, Steve Petteway tarafından çekilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Koleksiyonu

Yargıç Stephen Breyer: Fotoğraf, Steve Petteway tarafından çekilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi Koleksiyonu

KAPALI KAPILAR ARDINDA ÇALIŞMA

ABD Yüksek Mahkemesi, görevlerinin ifasında Mahkeme'ye yardımcı olan 10 personel istihdam etmektedir. Bu bölümde, şu anda Mahkeme'de görev yapmakta olan yetkililerden dördünün açıklamalarını sunuyoruz. Bunlar, katip, idari işler memuru, karar yayın memuru ve enformasyon memurudur. Bu yetkililer, Yüksek Mahkeme'nin idaresindeki kendi rolleri ve işleri hakkındaki düşüncelerini açıklamaktadır. Öteki mahkeme görevlileri arasında Yüksek Mahkeme Başkanı idari asistanı, kütüphaneci, bütçe ve personel müdürü, mahkeme müşaviri, kayyımı ve veri sistemleri müdürü bulunmaktadır.

William K. Suter
Katip

William K. Suter, 1991'de ABD Yüksek Mahkemesi'nin 19. katibi olarak atandı. Daha önce ABD Kara Kuvvetleri'nde subay ve hukukçu olarak görev yaptı. Tümgeneral rütbesi ile emekliye ayrıldı. San Antonio, Texas'taki Trinity Üniversitesi ile New Orleans, Louisiana'daki Tulane Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur.

Kara Kuvvetleri'nde bir askeri hakim olarak kariyerimi tamamlarken ve hizmet sürem sonuna yaklaşırken ABD Yüksek Mahkemesi'nde katiplik kadrosunun boşalacağını öğrendim. Başvuruda bulundum ve mülakattan iki gün sonra işe alındığım bildirildi. Bu olay 14 yıl önce oldu ve Mahkeme'nin 19. katibi olarak atanmamdan bu yana her gün mükemmel bir şekilde geçti.

Katibin görevi temel olarak avukatlar, davanın tarafları, kamuoyu ve Mahkeme arasında irtibatı sağlamaktır.

Dünyada bildiğim her mahkemede bir katip vardır. Kanada'da katibe sicil memuru, Brezilya'da da genel

sekreter adı verilmektedir. Avrupa ve Asya'daki her mahkemede bir katip vardır.

ABD Yüksek Mahkemesi'nde bir dava açacağımız, temyiz başvurusunda bulunacağımız veya dilekçe vereceğiniz zaman yargıç cübbesi giyen birine gitmezsiniz. Katip veya onun görevlendirdiği kişilerden biri ile görüşürsünüz. Formalitelerle onlar ilgilenirler. Yüksek Mahkeme'de belge toplamaktan, davaların Yüksek Mahkeme tarafından incelenmeye uygun olduğunu sağlamak ve zamanında sunulmasından sorumlu olan çok iyi eğitim görmüş personel ve avukatlar dahil olmak üzere 32 kişi görev yapmaktayız. Yargıçların, taraflar konusunda karar verirken kullanabilmeleri için belgeleri hazırlıyoruz.

Mahkemede ayrıca merasimle ilgili görevlerim de var. Örneğin, Mahkeme'nin bütün üyelerinin katıldığı oturumlarına katılıyorum. Ben masanın bir ucuna oturuyorum, idari işler memuru da diğer ucuna oturuyor. Yargıçların ihtiyaç duyabileceği her türlü yardımcı yapmak üzere toplantılara katılıyoruz. Ayrıca, avukatların Yüksek Mahkeme'ye kabul edilmesi için öneri sunulduğunda (Yüksek Mahkeme'de işlem yapabilmek için baromuzun üyesi olmanız gerekir) Mahkeme Başkanı öneriyi onaylar ve ben de baronun yeni üyelerine yemin ettiririm.

Görev yaptığım süre içinde 1,000'den fazla sözlü oturuma katıldım ve Yüksek Mahkeme huzuruna çıkan avukatların, açıklamalarını yüzlerce saat incelemiş ve tekrarlamış olmalarına karşın layihaların tamamını okumuş ve düzinelerce soru hazırlamış olan dokuz olağanüstü zeki yargıcın karşısına çıkacakları için hala çok heyecanlı olduklarımı gördüm.

Avukatların Yüksek Mahkeme önünde savunmalarını yaparken normalde olduklarından daha fazla heyecanlı olmalarını sağlamak için avukatlara yardımcı olmaya çalışıyoruz. Avukatların yapmalarını ve yapmamalarını

tavsiye ettiğim şeyler konusunda bir kitap yazdım. Her halükarda burada yapılan sözlü savunma, avukatlığın zirvesi sayılır.

Şu andaki Yüksek Mahkeme üyeleri, birlikte 11'inci adli dönemlerinin içinde bulunuyorlar ve Mahkeme'yi gelenekler ve disiplin yönlendirmeye devam ediyor. Mahkeme'deki geleneklerin bir örneği, Mahkeme idari işler memuru ve benim Mahkeme'de bulunduğumuz sırada giydiğimiz ve bizden önceki bütün katip ve idari işler memurlarının giydiği frak ve çizgili pantolondan oluşan resmi kıyafettir. Disiplin açısından Yüksek Mahkeme'de küçük dava veya büyük dava diye bir şey yoktur. Bütün davalar önemlidir ve hiç kimse, bir dava konusunda duygusal bir tavır takınmaz. Sadece işinizi yaparsınız.

Uzun yıllar hukuk fakültesinde okumuş, avukatlık yapmış ve hukuk sistemimize ve Yüksek Mahkeme'ye karşı büyük saygısı olan bir Amerikalı olarak her sabah bu binaya girmek bile kendimi iyi hissetmemi sağlıyor. Sanırım hepimiz, Yüksek Mahkeme'nin halka karşı anayasal görevlerini yerine getirmek amacıyla Mahkeme için çalıştığımız duygusunu paylaşıyoruz.

Pamela Talkin
İdari İşler Memuru

Pamela Talkin, ABD Yüksek Mahkemesi'nin 10. idari işler memurudur ve bu göreve atanan ilk kadındır. Brooklyn College'da New York Şehir Üniversitesinde İspanyolca alanında master yaptı ve daha önce bir düzenleyici kuruluş olan ABD Uygunluk İdaresi'nde genel müdür yardımcılığı görevinde bulundu.

Yüksek Mahkeme binasının güvenliği, çalışmaları ve bakımından sorumluyum. En belirgin sorumluluğum, Ekim ve Haziran arasındaki dönemde oturumları sırasında sesli çağrıda bulunma sorumluluğumu yerine getirmek üzere Yüksek Mahkeme'nin bütün

oturumlarına katılmaktır. Mahkeme başlamadan önce tokmağı vururum. Mahkeme salonunda elinde tokmak olan tek kişi benim. Daha sonra dokuz yargıcı takdim eder ve bir bölümü "Oyez! Oyez! Oyez" şeklinde olan Mahkeme'nin resmi sesli duyurusu ile duruşmayı başlatırım.

Ben ilk kadın idari işler memuruyum ve bugüne kadar bu görevde bulunmuş onuncu kişiyim. Benden önce görev yapmış olan bütün kişiler resmi elbiseler giymişler. Ben göreve başladığımda Yüksek Mahkeme duruşmalarına katıldıkları sırada erkeklerin her zaman giydiği frak ve çizgili pantolondan oluşan aynı resmi elbiseyi giyeceğimden kuşku duyulmadı.

En önemli görevlerimden biri de Mahkeme'nin güvenliğinin sağlanmasıdır. Binayı koruyan ve yargıçların, öteki mahkeme personelinin ve ziyaretçilerin güvenliğini sağlayan Mahkeme'nin bağımsız güvenlik ekibini yönetiyorum. İdari işler müdürü olarak göreve başladıktan yaklaşık sekiz hafta sonra 11 Eylül 2001'de Amerika Birleşik Devletleri'ndeki terörist saldırılar meydana geldi. Mahkeme'nin güvenliği ve emniyeti açısından bu olay, güvenlik ve kamuya açık yerlere girişler konusundaki düşüncelerimizi değiştirdi.

Önemli görevlerimden biri de Mahkeme'ye nezaret etmektir. Yani yargıçlara Ülkenin Durumu konuşması için Kongre'ye, başkanların göreve başlama törenlerine, resmi cenaze törenlerine ve başka resmi görevlere gidişleri sırasında refakat etmek ve bu törenler sırasında güvenliklerini sağlamaktır. Benim bölümüm ayrıca Yüksek Mahkeme'de her yıl gerçekleştirilen yaklaşık 1,000 konuşma, resepsiyon, yemek ve öteki etkinliklerin çoğunu koordine etmektedir.

Yüksek Mahkeme'nin bu ülkedeki ve anayasal sistemimizdeki önemi nedeniyle burası, her gün çalışmak için mükemmel bir yer. Buradaki herkes çok profesyonel, kendine güven duyan ve zeki kişiler. Her gün yeni bir şey oluyor ve Mahkeme ve yargıçlar, uzun süreli bir geleneğin devamı olarak mükemmel işler yapıyorlar. Her gün turistler, sadece mükemmel bir mimari yapı olmakla kalmayıp aynı zamanda felsefi ve siyasi rolünün olağanüstü bir sembolü olan mahkeme binasını ziyaret ediyorlar. Benim için en büyük sürprizlerden biri de yargıçların ve burada çalışan öteki kişilerin önemine karşın Yüksek Mahkeme'de katı bir hiyerarşik yapının bulunmaması oldu. Hepimiz bu kuruma ve kişilerin buldukları kişisel görevlere saygı duyuyoruz ve herkes, birbirine karşı çok sıcak ve eşit bir şekilde davranıyor.

Frank Wagner Karar Yayın Memuru

Frank Wagner, 1987'de ABD Yüksek Mahkemesi'nin 15. karar tebliğ memuru olarak atandı. Ithaca, New York'taki Cornell Üniversitesi'nden ve Carlisle, Pennsylvania'daki Dickinson Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Daha önce avukat ve hukuk editörü olarak çalışmıştır.

Benim esas görevim, Yüksek Mahkeme'nin bütün hukuki görüşlerini, *Amerika Birleşik Devletleri Raporları* olarak bilinen ciltler halinde yayınlamaktır. Bu ciltler, Mahkeme'nin resmi yayınıdır.

Mahkeme, bir davadaki görüşünü açıklamadan önce personelim ve ben, her görüşü ifadelerin doğruluğu ve yazım ve gramer hataları olup olmadığını belirlemek için dikkatli bir şekilde inceleriz. Ayrıca görüşlerin, kısa analitik özetlerini hazırlarız. Ofisimizdeki bir avukat ve hukukçu, yayınlanmadan önce bütün davalardaki her kararın taslağını okur.

1789'dan bu yana Yüksek Mahkeme'nin 15. karar yayın memuruyum. İlk karar yayın memuru olan Alexander Dallas, Yüksek Mahkeme'nin kurulduğu 1789'dan sonra kararlarını yayınladı. Kendisi, Mahkemenin personeli değildi. Yüksek Mahkeme oturumlarında dikkatli bir şekilde not alan ve daha sonra bunları halka satan bir girişimciydi. Bugün benim görevim, Mahkeme'de yasa ile oluşturulmuş olan beş görevden biridir.

Bir davada savunma yapmak için Yüksek Mahkeme'ye gelen her avukat, Mahkeme'nin daha önce vermiş olduğu kararları doğru bir şekilde inceleyebilmek için bizim raporlarımızı kullanır. Sözlü savunma sırasında yargıçlar genellikle avukatlara kendi açıklamalarını Mahkeme'nin daha önce verdiği kararlardan ayırmalarını isterler. Bir vurgulun yerindeki fark, bir mahkeme kararının hukuki anlamını değiştirebilir. Yüksek Mahkeme'de savunma yapıyorsanız Mahkeme'nin daha önceki kararlarını kesin olarak bilmeniz gerekir. Raporlarımız,

avukatlar, yargıçlar ve hukuk profesörleri tarafından kullanılmaktadır.

Yabancı bir ziyaretçi, birkaç yıl önce bana Yüksek Mahkeme'nin, kararlarının basın ve öteki taraflarca yanlış yorumlamasını nasıl önlediğini sordu. Bunun için kararların resmi raporlarını hazırlıyoruz ve mümkün olan en kısa süre içinde yazılı olarak dağıtıp İnternette yayınlıyoruz.

Mahkeme kayıtlarının bilgisayara aktarılması, son yıllarda benim işimi önemli ölçüde değiştirdi. Daha önce her Mahkeme kararının yazılı olarak verilmesi için en az üç veya dört gün beklenmesi gerekiyordu. Bugün ise Mahkeme'nin kararının elektronik görüntüsünü alıyor ve bunu yayınladıktan sonra birkaç saat içinde kendi Web sitemize koyuyoruz. Bu şekilde dünyanın herhangi bir yerinde ilgi duyan kişiler, Mahkemenin ne söylediğini okuyabiliyorlar.

Yüksek Mahkeme'de çalışmaya başlamadan önce bir yayın şirketinde hukuki editör olarak çalıştım ve bugün hazırlamakta olduğum Yüksek Mahkeme raporlarının ticari basımları dahil olmak üzere çeşitli hukuk kitaplarının tashihini yaptım. Üniversitede İngilizce eğitimi gördükten sonra hukuk fakültesine gittim. Hukuk fakültesinden ayrıldıktan sonra İngilizce ve hukuk diplomamı kullanabileceğim bir iş aradım. Bu iş için duyuru yapıldığında başvuruda bulundum ve en üst hukuki editörlük işi olarak gördüğüm bu iş bana önerildi. 18 yıldır burada çalışıyorum ve emekli olana kadar çalışacağımı ümit ediyorum.

Kathleen Landin Arberg Enformasyon Memuru

Kathleen Landin Arberg, 1999'da ABD Yüksek Mahkemesi'nin beşinci enformasyon memuru olarak atandı. Virginia Üniversitesi mezunudur ve daha önce Dördüncü Bölge İstinaf Mahkemesinde bir önerge katibi, ABD Vergi Mahkemesi'nde hukuk uzamanı ve ABD İflas Mahkemesi'nde dava yöneticisi olarak görev yapmıştır.

ABD Yüksek Mahkemesi'nin enformasyon memuruyum ve 1935'de oluşturulan bu göreve atanan beşinci kişiyim. Dönemin Yüksek Mahkeme Başkanı, mahkeme konusunda medyada doğru olmayan haberlerin yer aldığını veya mahkeme ile ilgili haberlere hiç yer verilmediğini fark etmiş. Bu sorunu gidermek için Yüksek Mahkeme hakkında haber kaynağı ve gazeteciler ve halkla irtibat noktası olarak hareket etmek üzere Enformasyon Ofisi kurulmuş.

Ben, Mahkeme'nin sözcüsüyüm. Başlıca sorumluluğum halkı, Mahkeme'nin tarihi ve görevleri konusunda bilgilendirmek, Mahkeme'nin emirlerini ve kararlarını, yargıçlar tarafından mahkeme salonunda açıklandığı anda yayınlamak ve medyada doğru ve yeterli haberlerin yer almasını sağlamaktır.

Yüksek Mahkeme'de akredite olan ve tam gün esasına göre Mahkeme'nin çalışmalarını izlemekle görevli 18 haber kuruluşundan yaklaşık 35 kişi bulunmaktadır. Ancak çok önemli davalarda yüzden fazla gazeteci Mahkeme'ye gelebilmektedir. Mahkeme, gazeteciler için bir basın odası sağlamaktadır. Düzenli olarak Mahkemenin çalışmalarını izleyen gazetecilere, çalışmaları için tahsis edilen yerler verilmektedir. Mahkeme, televizyon ve radyo muhabirlerinin kullanması için yayın odaları temin etmektedir.

Mahkeme salonuna kamera alınmaması nedeniyle sözlü duruşmalar ressamların çizdiği resimlerle tasvir edil-

mektedir. Ancak sözlü açıklamalardan sonra gazeteciler ve kameramanlar, dava ile ilgili avukatlarla mülakat yapmak için mahkeme binası önündeki mermerle kaplı alanda toplanmaktadır.

Yargıçların saat 10'da kararlarını açıklamalarına kadar bu kararların ne olduğunu hiç kimse daha önceden bilmediği için heyecanlı bir bekleyiş olmaktadır. Bu, özellikle önemli davaların karara bağlanacağı adli dönemin sonuna doğru görülmektedir.

Benim bölümüm, mahkemenin kararlarını mahkeme salonunda açıklanacakları sıraya göre düzenlemektir. Kararlar, görüşü kaleme alan yargıçların kıdem sürelerine göre açıklanmaktadır.

Mahkeme'nin açıklamalarını ofisimdeki hoparlörlerden dinledikten sonra mahkeme salonunda açıklanan görüşleri dağıtıyoruz. Görüşü kaleme almış olan yargıç, davaya ilişkin olayları ve Mahkeme'nin kararını kısaca özetlemektedir. Bazı gazeteciler, kararların kopyalarını derhal almak ve haberlerini hemen yazmaya başlayabilmek için kararları ofisimde dinlerler. Öteki gazeteciler ise basın için ayrılmış bölümde oturdukları mahkeme salonunda dinlemeyi tercih ederler.

Enformasyon Ofisi, hiçbir zaman herhangi bir karar konusunda görüş belirtmez veya bir görüşü açıklamaya teşebbüs etmez. Çünkü Mahkeme'nin kararları, yeterince açıktır. Ancak, anayasa hukuku uzmanları veya davada savunma yapmış olan avukatlar gibi yardımcı olabilecek Mahkeme dışındaki kişilerle konuşmaları için gazetecileri yönlendirebiliriz. ■

Bu yazıda belirtilen görüşler yazara aittir.

Fotoğraf: Portre resimler Barry Fitzgerald tarafından çekilmiştir. Uluslararası Enformasyon Programları, Dışişleri Bakanlığı

BİBLİYOGRAFYA

ABD Yüksek Mahkemesi hakkında okunabilecek başka eserler

Devins, Neal and Davison M. Douglas, eds. *A Year at the Supreme Court*. Durham, NC: Duke University Press, 2004.

Dorf, Michael C., ed. *Constitutional Law Stories*. New York: Foundation Press, 2004.

Faigman, David L. *Laboratory of Justice*. New York: Times Books, 2004.

Fried, Charles. *Saying What the Law Is: The Constitution in the Supreme Court*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2004.

Hammond, Phillip E., et al. *Religion on Trial: How Supreme Court Trends Threaten Freedom of Conscience in America*. Walnut Creek, CA: AltaMira, 2004.

Hartman, Gary R. et al. *Landmark Supreme Court Cases: The Most Influential Decisions of the Supreme Court of the United States*. New York: Facts on File, 2004.

Hitchcock, James. *The Supreme Court and Religion in American Life*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2004.

Hoekstra, Valerie J. *Public Reaction to Supreme Court Decisions*. New York: Cambridge University Press, 2003.

Ivers, Gregg and Kevin T. McGuire. *Creating Constitutional Change: Clashes over Power and Liberty in the Supreme Court*. Charlottesville, VA: University of Virginia Press, 2004.

Jost, Kenneth. *The Supreme Court A to Z*. Washington, DC: CQ Press, 2003.

Lanier, Drew Noble. *Of Time and Judicial Behavior: United States Supreme Court Agenda-Setting and Decision-Making, 1888-1997*. Selinsgrove PA: Susquehanna University Press, 2003.

O'Brien, David M. *Storm Center: The Supreme Court in American Politics*. New York: W.W. Norton and Co, Inc., 2005.

O'Connor, Sandra Day. *The Majesty of the Law: Reflections of a Supreme Court Justice*. New York: Random House, 2004.

Parker, Richard A., ed. *Free Speech on Trial: Communication Perspectives on Landmark Supreme Court Decisions*. Tuscaloosa, AL: University of Alabama Press, 2004.

Samuels, Suzanne U. *First Among Friends: Interest Groups, the U.S. Supreme Court, and the Right to Privacy*. Westport, CT: Greenwood Publishing Group, 2004.

Savage, David G. and Joan Biskupic. *Guide to the Supreme Court*. Washington, DC: CQ Press, 2004.

Tushnet, Mark. *A Court Divided: The Rehnquist Court and the Future of Constitutional Law*. New York: W.W. Norton and Co, Inc., 2005.

Urofsky, Melvin I., ed. *One Hundred Americans Making Constitutional History: A Biographical History*. Washington, DC: CQ Press, 2004.

ABD Dışişleri Bakanlığı, yukarıda belirtilen kaynakların içeriği veya bulunabilirlikleri konusunda hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir.

İNTERNET KAYNAKLARI

ABD Yüksek Mahkemesi hakkında bilgi için çevrim içi kaynaklar

CNN Yüksek Mahkeme Bilgileri

<http://www.cnn.com/LAW/scotus/archive>

Curiae Projesi

<http://curiae.law.yale.edu/>

Önemli Yüksek Mahkeme Davaları

<http://www.landmarkcases.org>

Ulusal Anayasa Merkezi

<http://www.constitutioncenter.org/>

Mahkemenin gündemi hakkında

<http://docket.medill.northwestern.edu/>

Oyez: ABD Yüksek Mahkemesi Mültimedya

<http://www.oyez.org/oyez/frontpage>

Yüksek Mahkeme: Zaman İçinde bir Yolculuk

<http://www.courttv.com/archieve/multimedia/supremecourt>

Yüksek Mahkeme Koleksiyonu

<http://supct.law.cornell.edu/supct/>

Yüksek Mahkeme Burs Programı

<http://www.fellows.supremecourtus.gov/index.html>

Yüksek Mahkeme Tarihsel Toplumu

<http://www.supremecourthistory.org/>

Yüksek Mahkeme Hakkında Genel Bilgi (ABA)

<http://www.abanet.org/publiced/preview/home.htm>

Yüksek Mahkeme Hakkında Temel Bilgiler (ABA)

<http://www.abanet.org/publiced/preview/scprimer.pdf>

Yüksek Mahkeme Web Sitesi

<http://www.supremecourts.gov>

Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkeme Dergisi

<http://www.law.com/jsp/scm/index.jsp>

Washington Post Yüksek Mahkeme Sayfası

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/nation/courts/supremecourt>

ABD Yüksek Mahkeme Araştırması Web Kılavuzu

<http://www.llrx.com/features/supremectwebguide.htm>

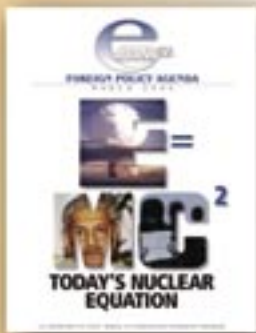
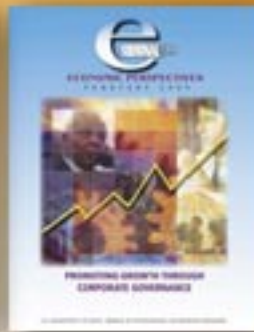
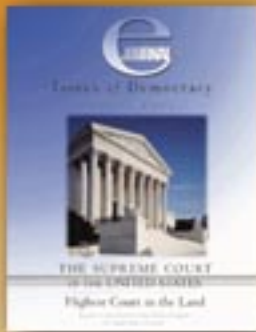
ABD Dışişleri Bakanlığı, yukarıda belirtilen kaynakların içeriği veya bulunabilirliği konusunda hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir.

Bütün bağlantılar, Nisan 2005'te aktifti.

<http://usinfo.state.gov/journals/journals.htm>

U.S. DEPARTMENT OF STATE / BUREAU OF INTERNATIONAL INFORMATION PROGRAMS

A
NEW JOURNAL
APPEARS EACH
MONTH
IN DIFFERENT
LANGUAGE
VERSIONS

REVIEW THE FULL LISTING OF TITLES AT
<http://usinfo.state.gov/journals/journals.htm>